EILANDSRAAD VAN ARUBA.

Notulen 1960 no. 1

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba op donderdag 4 februari des avonds om acht uur.

VOORZITTER: F.J.C. Beaujon, Gezaghebber van het eilandgebied.

SEKRETARIS: L.C.M. Kerstens, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig de leden: E.R. Finck, E.O. Petronia, A. Werleman, O.S. Henriquez, D. Flemming, P. Croes, M. Henriquez, I.S. de Cuba, F.V. Lacle, F.S. Kelly, F. Wernet, M. Croes, D.G. Croes, M. de Cuba, C.A. Eman, L.V. Britten en A.I.W. Wijngaarde.

Afwezig de leden: L.A.I. Chance, J. Geerman, E.M. Lacle, D.C. Mathew.

DE VOORZITTER: Ik open deze vergadering en heet U allen van harte welkom. Ik stel aan de orde punt 1 van de agenda:

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van 2 maart 1959, 23 maart 1959, 20 mei 1959, 30 juni 1959, 1 juli 1959 en 12 augustus 1959.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen aangenomen.

2. Ingekomen stukken:

a. Rapport dd. 31 oktober 1959 van de toestand op de scholen zoals door de Kern-commissie van raadsleden geconstateerd is.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit rapport zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de huishoudelijke vergadering verwezen.

b. Brief van de Voorzitter van de Eilandsraad dd. 14 oktober 1959 no. 10803, betreffende de benoeming van de commissie van overleg, bedoeld bij artikel 33 van het reglement van orde.

DE HEER M. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik zou dit stuk liever naar de huishoudelijke vergadering verwijzen. Artikel 33 van het Reglement van orde spreekt zeer vaag over de taak van de commissie van overleg. Misschien is het beter in de huishoudelijke vergadering de taak van deze commissie te bepalen.

Tegen het voorstel van de heer Croes bestonden geen bezwaren, zodat dit stuk naar de huishoudelijke vergadering wordt verwezen.

c. Dankbetuiging van mevrouw de Weduwe M.E.I. Arends- Arends voor de blijken van belangstelling bij het overlijden van haar echtgenoot, de heer Eric Arends.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

d. Landsbesluit van 1 december 1959 no. 4, Ag. no. 11058, houdende vaststelling van bezoldiging enz. van de Gezag-

l. Landsbesluit van 15 januari 1960 no. 6, Ag. no. 463, houdende dat ter gelegenheid van het bezoek van Z.H.K. Prins Bernhard van de landsgebouwen enz. zal worden gevlagd.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming als kennisgeving aangenomen.

m. Bericht van de Voorzitter van het hoofdstembureau dd. 18 januari 1960 dat van de heer A.I.W. Wijngaarde de mededeling is ontvangen dat hij zijn verkiezing tot lid van de Eilandsraad aanneemt.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming als kennisgeving aangenomen.

n. Landsbesluit van 18 januari 1960 no. 49, bepalende de nationale feest- en gedenkdagen, waarop officieel zal worden gevlagd.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

o. Brief van de Algemene Rekenkamer dd. 25 januari 1960, houdende bericht dat zij haar taak t.a.v. de Nederlandse Antillen per 31 december 1959 heeft beëindigd in verband met de instelling per 1 januari 1960 van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming

DE VOORZITTER: Van de heer Geerman is bericht binnengekomen, dat hij ziek is en niet aanwezig kan zijn.

3. Onderzoek van de geloofsbrief van de heer A.I.W. Wijngaarde.

Als commissie van onderzoek worden de heren Kelly, M. Croes en Werleman door de Voorzitter aangewezen.

De Voorzitter schorst tijdelijk de vergadering om de commissie in de gelegenheid te stellen de geloofsbrief van de heer Wijngaarde te onderzoeken.

DE VOORZITTER: Ik dank de commissie voor haar werkzaamheden tijdens het onderzoek van de geloofsbrief van de heer Wijngaarde. De commissie heeft bericht dat de geloofsbrief van de heer Wijngaarde in orde is bevonden. Ik stel voor om conform het voorstel van de commissie tot toelating van de heer Wijngaarde te besluiten.

Aldus wordt besloten.

DE VOORZITTER: Ik wil de heer Wijngaarde uitnodigen zitting te nemen in de vergadering van deze Raad. Ik wil U tevens uitnodigen om de eed af te leggen. Ik zal de eed voorlezen.

het moet goedkoper kunnen. Het Bestuurscollege hield halsstarrig vol dat dit niet het geval was, ons Bestuurscollege kent zoveel eminente deskundigen op het gebied van de bouw van grote industriele projekten, dat zij meende het wel te kunnen oordelen, toen de Eilandsraad vroeg: leg ons dan eens het kontrakt met Singmaster & Breyer en met de agent voor, leg ons volledige plannen van het werk voor, geef ons inzage van rapporten van deskundigen terzake en van financiele deskundigen, weigerde het Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, waarom weigerde het Bestuurscollege? Omdat de voosheid van de plannen, omdat dan de spilzucht van het Bestuurscollege met volle kracht naar voren zouden treden. Omdat dan zonneklaar zou zijn gebleken dat het Bestuurscollege niet, zeker niet ter zake kundig was, zich van adviezen van terzake kundigen niets wensten aan te trekken, omdat het Bestuurscollege steunde op de meerderheid van de Raad, omdat deze meerderheid nog nooit anders had gedaan dan enthousiast "ja" schreeuwen op elk voorstel dat uit dit Bestuurscollege kwam. Zelfs nu, nu de bouw van het zeewater-distillatie-bedrijf is geëindigdis het Bestuurscollege niet bereid de zo lang door de Raad gevraagde stukken, plannen en alle stukken betrekking hebbende op de bouw van het waterbedrijf.

Dat Mijnheer de Voorzitter, geeft te denken, dat, Mijnheer de Voorzitter, gecombineerd met de alom op Aruba bekende feiten doet het vermoeden, de zekerheid rijzen, dat de belastinggelden op zeer on - oordeelkundige wijze zijn besteed. Erger nog dat deze belastinggelden, moeizaam bijeengegaard, op ergelijke wijze zijn verspild, zijn misbruikt en dat een groot deel van deze belastinggelden via het zeewater-distillatie-bedrijf in zakken zijn gekomen van personen, waarin deze gelden niet thuishoren. Ik aarzel niet om uit te spreken: hier is geknoeid, geknoeid met belastinggelden via de bouw van dit bedrijf, zoals er op Aruba sinds het optreden van een P.P.A.-bestuur op alle mogelijke wijze wordt geknoeid. Ik tart het Bestuurscollege mij tegen te spreken, ik tart het Bestuurscollege met overeenkomsten, de plannen, de adviezen, de rapporten op tafel te komen. Ik geloof niet dat het Bestuurscollege dat kan doen, het verschuilt zich achter de grote woorden:alle rapporten zijn bestemd voor intern gebruik en worden nimmer ter inzage gegeven. Behalve wanneer uit deze rapporten blijkt een goed beheer van dit Bestuurscollege, dan zou het Bestuurscollege zich niet generen deze rapporten over te leggen, omdat het zich dan vol trots op de borst kan kloppen. Men walgt ervan, het zich in bochten wringen van het Bestuurscollege om toch maar vooral te vermijden dat van het geldverspillen, van het geknoei iets naar buiten zou blijken. Maar dacht het Bestuurscollege dat de "man in the street" daar niet van op de hoogte zou zijn? Dat dit op ons eiland onbekend is? Dat het op ons eiland niet bekend is dat via gefingeerde diensten bij de bouw van het zeewater- distillatie-bedrijf, dat via voor het eilandgebied onvoordelige kontrakten en overeenkomsten ettelijke miljoenen overal zijn blijven hangen? Het wordt tijd, Mijnheer de Voorzitter, dat het hier in deze zaal eens in het openbaar wordt gezegd. Men heeft hier openbaarheid gevraagd, men heeft die niet gekregen, daarom konstateert mijn fraktie dat de geruchten die op Aruba de ronde doen, een kern van waarheid hebben, dan konstateert mijn fraktie dat het Bestuurscollege dus iets te verbergen heeft, dan konstateert mijn fraktie dat er dus geknoeid moet zijn of van ergelijke geldverspilling sprake is, dan konstateert mijn fraktie dat de bevolking van Aruba bedrogen is.

we alle, alle rapporten, alles wat betreft de Staten. Er is nooit beweerd, nergens, bij geen enkel bestuur, Mijnheer de Voorzitter, dat rapporten alleen voor intern gebruik zijn. Hier heeft men iets te verbergen.

Mijnheer de Voorzitter, de konklusie ligt voor de hand. Ook hier geldverspilling, geknoei, geen rendement. Mooi weer spelen met belastinggeld. Ongetwijfeld zijn de konklusies van de Accountantsdienst vernietigd voor dit Bestuurscollege. De bewering van Gedeputeerde Henriquez, dat deze farm winst zou afwerpen, iets bezijden de waarheid.
Met het hotel zal het wel hetzelfde geval zijn. Ik zou willen vragen aantekening dat door de heer Henriquez in de recente raadsvergadering gezegd werd, dat de kostprijs en bijkomende kosten niet meer dan F. 9.000.000,-- belopen. We zullen afwachten, Mijnheer de Voorzitter. In dit verband kan onze fraktie natuurlijk haar toestemming niet geven aan de voorgestelde geldlening van F. 5.000.000,--. Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie dient hierbij een motie in, luidende:

"De Eilandsraad van het eilandgebied Aruba, in openbare vergadering bijeen op donderdag, de 4de februari 1960;

Overwegende: dat het Bestuurscollege het nodig geoordeeld heeft de Eilandsraad te verzoeken om machtiging tot het opnieuw aangaan van een geldlening ten bedrage van F. 5.000.000,-- ten einde de kosten te dekken, welke de bouw van het zeewaterdistillatie bedrijf boven de F. 20.000.000,-- heeft gevraagd;

dat zowel bij de openbare discussie met het Bestuurscollege van het eilandgebied Curacao, als bij de recente begrotingsbehandeling de Gedeputeerde van de Watervoorzieningsdienst bij herhaling verklaard heeft dat het totaal van voornoemde kosten minder dan F. 20.000.000,-- zal bedragen;

dat de Eilandsraad, ondanks haar herhaald verzoek om inzage van alle stukken en kontrakten betrekking hebbende op de bouw van het zeewaterdistillatiebedrijf, slechts ten dele inzage van deze stukken heeft gekregen;

dat zelfs uit de tekst van het voorstel van het Bestuurscollege om tot een nieuw geldlening over te gaan, blijkt dat de Accountantsdienst nog niet gereed is met het opstellen van het definitieve kostenoverzicht, zodat het niet uitgesloten is dat het tekort achteraf nog groter zal blijken te zijn;

Besluit: het Bestuurscollege dan wel de Voorzitter van de Eilandsraad te verzoeken onmiddellijk over te gaan tot benoeming van een Commissie uit de Eilandsraad, welke tot taak krijgt een onderzoek in te stellen naar de financiering van de bouw van zowel het zeewaterbedrijf als het hydroponicsbedrijf en het Caribbean Hotel, tot welk doel de commissie bevoegd zal

steed, was het iets anders, maar uit dit bedrag zijn er verschillende partij-vriendjes die ervan profiteren.

Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het geven van mijn goedkeuring tot dit exorbitante bedrag, dat kan ik niet, dus als wij straks over gaan tot stemmen hebt U in principe al gehoord dat ik tegen zal stemmen, het is onmogelijk. Momenteel zitten wij hier te springen met werkloosheid en ziedaar dat 3 miljoen, tot nu toe, tot nu, in afwachting van de rapporten van de Accountahtsdienst, wat zeer zeker met een ietsje zal stijgen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D. FLEMMING: Mijnheer de Voorzitter, voor ons ligt weer een voorste om een andere lening van 5 miljoen guldens aan te gaan. Meer dan de helft is bestemd voor de waterplant, terwijl wij dachten dat dit alles reeds in kannen en kruiken was.
Meerdere malen, Mijnheer de Voorzitter, werd in deze Raad naar voren gebracht dat de waterplant de bevolking geen cent meer dan twintig miljoen zou kosten. Deze verzekering werd verschillende malen gegeven door de Gedeputeerde Henriquez, het laatst nog bij de behandeling van de begrotingen voor het dienstjaar 1960. Enige tijd geleden heeft dezelfde gedeputeerde met vuur en vlam een politiek gevoerd met de gedeputeerden van het eilandgebied omtrent de kosten,of beter gezegd, het verschil in kosten tussen de plants van Aruba en Curacao. Ik vraag me af of de gedeputeerde toen niet opzettelijk een verkeerd beeld heeft gegeven, toen hij zei dat de modernste waterplant ter wereld op Aruba staat en slechts 20 miljoen guldens kost. Nu moet het volk voor 3 miljoen meer opdraaien.

De schuldenlast op de bevolking wordt weer vergroot. Direkt zal de Eilandsraad, indien zij zo maar het voorstel goedkeurt, weer blindelings handelen met alle gevolgen van dien. Hoevele malen heeft onze fraktie niet tevergeefs naar rapporten en andere gegevens gevraagd. Toendertijd werd zelfs de meerderheid van de Raad misbruikt om op een sein van de grote tafel tegen te stemmen om zichzelf inlichtingen te geven. De raad sloot vrijwillig oren en ogen, wilde niet horen, wilde niet zien. De belangen van het volk werd hopeloos verwaarloosd. De waterplant op zichzelf moge nuttig zijn, de uitvoering daarvan is een debacle.

Ook omtrent de hydroponics-farm heeft de Raad nooit voldoende inlichtingen gekregen. Ik wil b.v. graag weten of de heer Robins nog zijn salaris van 1000 dollars per maand opstrijkt en of het waar is dat groenten en fruit uit Puerto Rico of elders worden geimporteerd en indien dat zo is of hierop invoerrechten worden geheven.
Mijnheer de Voorzitter, de toestand wordt hoe langer hoe erger. Het verkeerde beleid van het Bestuurscollege in het verleden heeft onze bevolking in grote schulden gedompeld en is tenslotte uitgelopen op drastische belastingverhogingen die begin deze maand zijn ingegaan. De gevolgen zullen niet uitblijven. De betrokken gedeputeerde moge wel verkondigd hebben dat deze belastingverhogingen generlei invloed zullen hebben op het bedrijfsleven, vooral op de Lago, een feit is het dat in de Aruba Esso News met kanjers van letters op de frontpagina stond aangegeven dat de VERHOOGDE BELASTINGEN ZOWEL DE WERKNEMERS ALS DE LAGO ZULLEN TREFFEN. Wie heeft nu gelijk?

lezen en hoe het kontrakt begonnen werd, want Mijnheer de Voorzitter, de Eman Trading, de Aruba Trading Co, Maduro & Sons, dat zijn toch ook agentschappen? Zij verdienen hier toch ook aan, ze hebben ook hun personeel te betalen, hun kantoren te onderhouden. Waarom horen wij nooit zeggen, de K.L.M. is duur, want de Eman Trading moet een zeker deel ervan hebben? Het is het volste recht van de bouwer om eerst hier te lande een agent te hebben, alvorens hij met de bouw begint. De agent werd niet aangewezen door dit Bestuurscollege, maar naar aanleiding van de feiten dat deze firma het goedkoopste was.

En Mijnheer de Voorzitter, wanneer hier sprake is van een motie, ik wil er nu niet verder op in gaan, maar ik vind het eigenaardig dat er nu verzocht wordt een commissie te benoemen, terwijl de heer Eman een maand geleden beloofd heeft met feiten en cijfers voor de dag te komen! Ik wacht nog steeds op deze cijfers en feiten, Mijnheer de Voorzitter! Daarom vind ik het eigenaardig dat ik wachtende ben op deze cijfers en nu gaan we een commissie benoemen. Maar over deze motie Mijnheer de Voorzitter zal ik het later hebben. Maar deze fraktie is van mening dat het zeer zeker niet prettig is om 3 miljoen meer te betalen, maar Mijnheer de Voorzitter, de 20.000.000,- guldens is een raming geweest en de raming betekent dat het meer kan zijn of minder. Wanneer de raming veel meer had overschreden, dan zou ik zeggen, nee, en was ik niet een "ja-broer" zoals de heren aan de overkant zeggen. Maar ik geloof niet dat een verhoging van 4 à 5%, dat wij nu kunnen komen met insinuaties en zeggen: het is in andersmans zakken gegaan, vooral nu dat wij horen dat de A.V.P. tijdens de bouw van dit projekt herhaaldelijk vroegen om rapporten, terwijl in die tijd deze stoelen altijd leeg waren! Dank U.

DE HEER M. CROES: Mijnheer de Voorzitter, toen dit ontwerp bij de Raad werd ingediend was er blijkbaar veel haast mee. Op korte termijn kwam de Raad in huishoudelijke vergadering bijeen en werden het algemeen verslag en de Memorie van Antwoord binnen enkele dagen opgsteld en de openbare behandeling vastgesteld op 29 januari. Eensklaps werd echter de vergadering wegens omstandigheden verdaagd tot hedenavond. Ik hoop dat ik niet beticht word door de heer Petronia. Maar ik heb over een plaatselijke omroepstation gehoord dat dit was geschied wegens ziekte van een gedeputeerde. Mijnheer de Voorzitter ik ben blij de gedeputeerde in blakende gezondheid in ons midden te zien. Maar hier moet mij weer iets van het hart: een vergadering verdagen alleen omdat een gedeputeerde om een of andere reden verhinderd is om op te treden, vind ik niet zo leuk, daar de vergadering reeds was afgekondigd. De vervanging van gedeputeerden is intern geregeld en bij besluit van 6 augustus 1959 werd vastgesteld dat b.v. Gedeputeerde Henriquez wordt vervangen door Gedeputeerde Petronia. Dat is geschied in de huishoudelijke vergadering van 20 januari j.l. toen de voorzitter, een lid van het bestuurscollege, verhinderd was. Bovendien, Mijnheer de Voorzitter, dient het voor ogen te worden gehouden dat een gedeputeerde op zichzelf generlei beleid heeft, doch dat het beleid bij het voltallige Bestuurscollege berust. Een gedeputeerde die toelichting geeft, vragen beantwoord en het beleid verdedigt treedt slechts op als spreekbuis van het Bestuurscollege, niet van zichzelf.

stuurscollege schond eens te meer grovelijk het budgetrecht van de Raad, vermoedelijk in het vertrouwen dat de Raad de zaak niet zo ernstig zou opvatten. Het Bestuurscollege heeft hier gefaald tegenover de Raad en heeft de volle verantwoordelijkheid voor de konsekwenties op zich geladen.
Het argument dat vele plaatselijke krachten op het werk moesten worden/gesteld teneinde te voorkomen dat buitenlandse krachten moesten worden aangetrokken, moet wel voor een heel klein gedeelte van de stijging, misschien een te verwaarlozen gedeelte, verantwoordelijk zijn. Ook deze faktor kon zeer best in de schatting opgenomen kunnen worden. Bovendien weet iedereen dat er op grote schaal buitenlandse krachten zijn aangetrokken en dat er vanwege de agent zelfs barakken zijn ingericht om tijdelijk woonruimte aan geimporteerde krachten te verschaffen.
Wat de extra-voorzieningen betreffen, wij zullen gaarne vernemen welke deze zijn. Wat houden deze wel in? Immers reeds op 24 april 1958 werd door de Raad F. 100.000,-- gevoteerd om de bijkomende kosten van overwerk en van het aanbrengen van reduceerplaatjes in verband met de beruchte waterschaarste, te dekken. Bovendien zitten er in de resterende 2 miljoen van het onderhavige 5 miljoen lening een bedrag van F. 417.000,-- voor extra-voorzieningen aan de Watervoorzieningsdienst. Dat is reeds F. 517.000,-- totaal aan extra-voorzieningen. Welke andere extra-voorzieningen heeft het Bestuurscollege op het oog of zijn het slechts grote inhoudloze woorden, die indruk moeten maken op gewillige oren, die men met een zacht wiegelied in slaap kan sussen? Al met al heeft het Bestuurscollege volgens mij geen gegevens naar voren kunnen brengen die werkelijk "drie miljoen waard zijn". Integendeel, de argumenten van het Bestuurscollege maken op mij veel meer indruk van "bladvulling".

Dit neemt niet weg dat meer dan drie miljoen werd besteed zonder toestemming van de Raad en dit feit werd gedurende meer dan een jaar na voltooiing van het werk voor de Raad geheim gehouden. Waarom? Welke taktische of politieke reden had het Bestuurscollege hiervoor.
Men kan zich ook afvragen of het Bestuurscollege wel bevoegd was het verschil van 3 miljoen in de ramingmet opgenomen kasgelden te financieren. Bij eilandsverordening van 12 oktober 1957, no. 31, werd het Bestuurscollege door de Raad gemachtigd om kasgeldleningen tot een maxima van 5 miljoen guldens op te nemen.
Kasgelden zijn uiteraard bestemd om tijdelijke tekorten te overbruggen. Het Bestuurscollege zelf heeft een zeer gezonde principe in zijn toelichting op het antwoord naar voren gebracht toen zij schreef: "Uit het vorenstaande blijkt ook dat kasgeldleningen slechts kunnen dienen tot het doen van betalingen, welke in de begroting zijn geraamd en derhalve reeds door de Eilandsraad werden goedgekeurd. Kasgelden kunnen niet worden gebruikt voor betalingen, welke niet in de begroting zijn geraamd". En toch heeft het Bestuurscollege hiertegen gezondigd, tenminste voorzover kasgelden werden gebruikt voor de na-financiering van het projekt. Het is inderdaad waar dat voor een emissie dikwijls kasgelden opgenomen moeten worden teneinde later omgezet te worden in de vaste lening, doch daarom bevreemdt het mij des te meer dat de machtiging tot het opnemen van kasgeldleningen werd gevraagd en verleend NADAT de omstandigheden, die behoefte aan kasgeldleningen veroorzaken zoals door het Bestuurs-
/op

geven voor het totaal bedrag, weshalve ik straks tegen zal stemmen. Wanneer ik straks tegen stem, betekent dit niet dat ik tegen bepaalde projekten ben. Dank U.

DE HEER F.V. LACLE: Mijnheer de Voorzitter, de waterfabriek van F. 20.000.000,-- is nu F. 3.000.000,-- geworden. Mijnheer de Voorzitter, hoe meer hoe beter. Als we een auto kopen van F. 500,-- of van F. 5000,--, dan zou zeker de laatste, de beste zijn. Mijnheer de Voorzitter, tot nu toe heeft niemand gesproken over bodem-onderzoek. In de brief staat dat eén deel van dat bedrag gebruikt zal worden voor bodem-onderzoek. En als we later olie zullen krijgen, dan zal Aruba zeker het voornaamste eiland worden van heel het Caraibisch gebied.
Mijnheer de Voorzitter, U kunt op mijn stem rekenen.

DE HEER F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik zal gebruik maken van mijn eigen lieve landstaal.

Señor Presidente, mi ta observando cu ta existi diferencia di opinion den e miembronan di raad, conserniendo e prestamo aki. No laga duda ta deber di cada miembro e ta su libertad pa expresa su mes di acuerdo cu su opinion. Pero nos no mester perde for di bista e realidad cu ta ensera aki, e tambe esaki ta consequencia di e realidad cu a tuma luga durante construccion di e planta di awa na Balashi. Di acuerdo cu informacionnan ricibi for di personanan di alta responsabilidad den henter e sunto aki, despues cu mi a haci varios pregunta, no a keda existi ningun duda, i tampoco ta existi ningun error den calculo di e total costo di e planta originalmente.
E planta riba su mes por a wordu construi pa F. 20.000.000,-- di acuerdo cu e prome calculo aproximadamente. Esei nos ta llama estimated price. Na e momento cu e prome informacion a wordu tuma tanto ariba costo di materiaal como manpower, e calculo a wordu haci di e manera ei.
Pero despues cu ya construccion a cuminza a base di e F. 2.000.000,- cambionan a tuma luga y cambionan grandi cu ta costa millones di florin.

Cambionan manera aumento di salario cu 5%. Aumento di e trahadonan di 300 pa 500 trahado pa speed-up e trabou pa di e manera ei pone un di e unit-nan traha pronto, pasobra Aruba tawata den un situacion critica pa banda di awa, manera nos no lo lubida tempo di reducimento di awa. Bosonan mester realisa cu den e tempo ei Aruba tawata depende di su awa, di un planta bieuw cu por basha abou un momento a otro y e planta bieuw ei su produccion tawata mucho menos, ku e minimo consumo cu Aruba mester hygienicamente. Den es tempo ei 3/4 di Aruba tabata sin conneccion di awa. Nos tur sabi ku tin varios anja cu awa no a yobe na Aruba, regenbak nan tur ta y tabata seco, posnan ta seco y e poconan cu tin awa, nan ta salo manera lama. Pa es motibu na ei nos no tabatin otro alternativo sino di a vota F. 100.000,-- mas e tempo ei. Pa nos fraccion y pa Bestuurscollege no tin nada stranjo cu e total costo ta ariba 20.000.000. No ta existi nada pero totalmente nada di descubrimento manera Arubaanse Courant a skibi.
Heren van de Arubaanse Courant hier bestaat geen sprake van ontdekking.

Door ku mal informacion ta wordu duna especialmente pa Arubaanse Courant

bilidad y lo mi kier puntra, Señor Presidente, con miembronan di Eilandsraad por carga responsabilidad ora ta wordu presenta na nan un ordonanza cu $ 8.311. 754, tur loke nos ta weita ta sumanan grandi. Si gobierno por a presenta un specificacion hustü, unda e ta bisa aserca cu di e 8 millon aki, tanto a bai pa labour, tanto a bai pa material y otro asuntonan relaciona cu e planta, ainda nos por bisa wel, tin caminda pa huzga ainda. Meskos ta cu e fabrica di corriente, $ 2.000.000 nada mas, e fabrica di corriente mi kiürmeen ta $ 1.000.000 y e fabrica stoomfabriek ta $2.000.000 Nos no ta haya aki den ningun carta di specifiacion. Mi ta puntra mi mes ta con sin ricibi specificacion, na detalles manera ta deber di un gobierno pa representa su mes na su miembronan di Eilandsraad ya bo ta tende caba miembronan expresa nan di nan banda nan no tin nada contra. Señor Presidente aki no ta cuestion di e waterplant mas, waterplant tei, e ta produci awa hopi tempo caba. Esaki ta asunto di un prestamo awo, aki nos ta bai fia placa pa paga un suma di tres millon cu a pasa ariba e calculacion cu na e momento aki e mester ser mira como angúa cu a bora henter orea di pueblo di Aruba, pasobra den tur skina na Ruba, den tur reunionnan publico, prome cu eleccion nos no tawata tende nada otro cu e planta ta costa F. 20.000.000,-- y ora na e momento ei caba esnan cu ta steun gobierno tawata sabi cu e planta a pasa F. 3.000.000,-- Señor Presidente di e forma aki nos no por hiba e asunto den e direccion cu nos ta kere. Aki den e Eilandsraad aki varios biaha a wordu bisa na publico cu e planta no ta pasa un cent chikito riba F. 20.000.000,--. Si nos bisa esei tawata un calculacion, mi no ta kere cu ningun hende por ta asina tanto estupido, Señor Presidente, dispensami, di firma un contrakt ariba un calculo. No, esei no ta existi. Un contrakt no por wordu firma riba un calculo. Un contrakt ta wordu firma riba e suma cu e ta costa y e waterplant no por wordu compara cu cas pasobra e waterplant ta F. 20.000.000,-- y un cas no por pasa mas cu miles, aki nos ta papia di millon. Y mas tadi spera cu aki poco dia si situacion sigi bai manera e ta bai actual, si nos tur sigi bisa "si" lo no dura ni algun luna cu nos lo bolbe haya un proposicion pa parti di gobierno cu e planta ta costa mas. Manera mi a tende caba: mas e costa miho, pueblo di Aruba tin suficiente forza pa en lo futuro pa paga mas e costa miho? Ora cu pa parti di gobierno mes nos ta weita cu mas e costa miho tatanan di famia ta bai cas pasobra no tin placa. E unico argumento ta cu no tin placa. Pero si nos ta haya cu tin placa pa paga y fia F. 5.000.000,-- pa paga pa e planta cu a costa di mas.

Señor Presidente, laga nos ser franco cu otro, si acaso, verdaderamente e suma aki a pasa di mas y segun gobierno mes ta bisa ta bira mas, anto laga nos sa na tempo kiko ta bini. Duna Eilandsraad e parti di su deber cu e pueblo, pasobra ta wordu entrepeta aki den cu supiera ta Bestuurscollege ta goberna, Bestuurscollege no ta goberna ta Eilandsraad ta goberna, Bestuurscollege ta responsabel na duna Eilandsraad cuenta ora cu e pidi. Aki ta e momento cu Bestuurscollege di acuerdo cu leynan ta haye den un hoeki cu e mester duna cuenta. Quizas awe no, quizas proposicion aki no, pero di dos cu ta bin mi ta spera pa parti di gobierno duna e ocasion na miembronan di Eilandsraad pa nan sa con e asunto ta pará. Mi ta declara, publicamente, cu ora e proposicion aki llega na votacion, di e forma cu e la wordu representa na Eilandsraad e no por haya mi aprobacion. E no por hayele pa motibu cu e no a wordu entrepeta debidamente y si majan ora nos ta haya e di dos proposicion mi ta spera cu pa parti di Bestuurscollege cu nos lo haya esei manera e mester ta. Cu otro palabra, ora llega e momento cu mi mester duna mi aprobacion y cu mi vota contra, ya mi a bisa aki den cu lo mi no vota contra waterplant, pasobra easki no tin nada di haci cu waterplant, sino cu prestamo awo pa bai cubri e gas-

verantwoordelijkheid, neemt haar beslissing aan de hand van diverse adviezen en verdedigt haar standpunt in de Raad met de argumenten, die het Bestuurscollege nodig acht naar voren te brengen. Men is geenszins verplicht om deze adviezen over te leggen.

T.a.v. de overschrijding van het krediet van F. 20.000.000,--, Mijnheer de Voorzitter, hierop wil ik uitvoerig beantwoorden. En ik antwoord daarbij niet alleen de heer Eman, maar ik geloof dat het makkelijker is als ik ineens alle sprekers hierbij beantwoord. Dan Mijnheer de Voorzitter, wil ik niet alleen ingaan op wat er hedenavond hier besproken is in deze Raad, maar ook op het-geen bepaalde dagbladen in ons land gemeend hebben te moeten schrijven, althans de wijze waarop. Ik wil er zelfs mee beginnen, Mijnheer de Voorzitter, Men zal me misschien morgen gaan beschuldigen van tegen de pers te zijn, die Henriquez heeft altijd wat tegen de pers of tegen bepaalde kranten, maar Mijnheer de Voorzitter, dat is toch echt niet waar.
Naar mijn mening zijn het bepaalde kranten, dus niet de pers in het algemeen, die het er naar maken. Ik heb reeds eerder in de vorige vergadering het erover gehad, dat er een dagblad is die met voorbedachte rade, althans naar verklaring van de eigen redakteur, naliet te schrijven of inlichting te geven over een bepaald overheidprojekt. Dit, Mijnheer de Voorzitter, kan ik niet noemen een bijdrage of samenwerking in het algemeen belang. Ik verwacht niet dat men het eens is met alles wat de overheid doet, maar ik verwacht wel van een dagblad, althans een dagblad die het algemeen belang voor ogen heeft, dat men alle inlichtingen verstrekt.
Mijnheer de Voorzitter, indien men een van deze bladen, aan de hand van het Bestuurscollege aan deze Raad, heeft een bepaald blad gemeend dit te moeten publiceren met als kop erboven: Accountant: waterfabriek op Aruba kost F. 3.000.000,-- meer! Zoals gebruikelijk, Mijnheer de Voorzitter, heeft deze zelfde redaktie in haar Papiamentse editie nog iets krachtiger gezegd. Zij doet er verder nog wat bij, ik weet niet of dat met voorbedachte rade is, maar meermalen is mij opgevallen dat in hun papiamentse editie, hun plaatselijke editie, dat ze daar nog een beetje jus bij doen. Bijvoorbeeld de zelfde tekst in het Papiaments vertaald heeft als kop, Mijnheer de Voorzitter:
"Hallazgo di Accountantsdienst na Aruba" ontdekking van de Accountantsdienst op Aruba, " e planta di awa a costa F. 3.000.000,-- mas caro ainda". Mijnheer de Voorzitter, ik tart, zoals de heer Eman het woord gebruikt heeft, de desbetreffende redakteur om mij aan te tonen, waar ook blijkt of heeft het kunnen blijken, dat de Accountantsdienst het is geweest die nu tot deze ontdekking is gekomen, nl. dat het projekt F. 3.000.000,-- meer heeft gekost.
Mijnheer de Voorzitter, het moet wel een heel vreemd soort brein of geestesgesteldheid zijn die een dergelijke konklusie meent te moeten trekken uit deze stukken. Want geen een normaal mens, die objektief deze stukken doorleest, had tot deze konklusie kunnen komen. Het moet een degenererende mentaliteit zijn, Mijnheer de Voorzitter, die met voorbedachte rade bevoordeeld deze zaken leest en konklusies trekt, althans indien hij niet kan lezen, dat is wat anders. Zèlfs Mijnheer de Voorzitter, wanneer de betrokken persoon, de redaktie heeft gemeend het zo te moeten begrijpen uit de stukken, Mijnheer de Voorzitter, dan spreekt uit dit artikel nog wat anders. Men ziet de toon van deze mentaliteit, want de konklusie die men hieruit moet trekken is dus ook, dat de hele administratie van financiën, het hoofd financiën, het hoofd van de Accountantsdienst, de administrateur van de Water-voor-

weten dat een aannemer bij een dergelijk kontrakt een behoorlijke slag in de arm houdt, niet alleen voor zijn winst en ook voor eventuele tegenslagen op de duur, gemeend het risiko te moeten nemen, omdat naar ons gevoel, indien de aannemer bereid was het kontrakt te sluiten voor F. 25.000.000,-- als vaste aanneemsom, het ons in de praktijk alleen maar zou meevallen, omdat de aannemer of deskundige zich behoorlijk veilig zou hebben gesteld door een dergelijk bedrag.
En Mijnheer de Voorzitter, moesten wij de Raad een idee geven van de kosten van dit projekt. De aannemer was uiteraard niet bereid om dit projekt reeds te gaan uitwerken met zijn ingenieurs op papier en de moeite te gaan nemen offertes te gaan vragen, zolang ze niet zeker wisten dat ze een kontrakt hadden want hier zijn natuurlijk kosten mee gemoeid. We hebben ons toen dus moeten baseren op een schatting, een raming, zoals men dat noemt, en dat is toen ook zo naar voren gebracht indertijd. Dat was in januari 1956. Het kontrakt werd goedgekeurd door de Raad. Het was dus een "cost plus fixed fee" dus het eilandgebied zou de werkelijke kosten betalen, dus een vergoeding aan de aannemer en in april van 1956 werd het kontrakt getekend. Toen begon men het projekt op papier uit te werken en enkele maanden daarna, ongeveer eind 1956, heeft men offertes aangevraagd bij diverse fabrieken over de hele wereld. Aan de hand van deze offertes werd begin 1957, dus een jaar na de schatting, bestellingen geplaatst. Deze bestellingen waren allemaal onder voorwaarde dat betaald zou worden tegen de prijs van dit materiaal bij aankomst op Aruba, m.a.w. alle prijsstijgingen en -dalingen, die zouden plaats vinden, gedurende het transport naar Aruba, zouden in de prijs worden verwerkt.
Mijnheer de Voorzitter, voordat het eerste materiaal hier arriveerde was het bijna twee jaar na deze schatting en de prijzen waren inderdaad gestegen op allerlei gebied. Ook zeevracht was net dat jaar, zoals reeds door een van de leden naar voren gebracht, verhoogd geworden met 25%. Ik geloof Mijnheer de Voorzitter, dat ik niet meer hoef uit te leggen, dat alles wat we nodig hadden voor deze fabriek geimporteerd moest worden van overzee.
Mijnheer de Voorzitter, hier komt nog bij dat de schatting gebaseerd was, niet zoals de heer Max Croes zonet gezegd heeft op het loonpijl van 1956, maar op het loonpijl van 1956 bij particuliere aannemers. Ik wil daar de indruk opleggen, omdat een of twee maanden nadat de bouw aangevangen werd, kwam van de arbeiders bij dit projekt de wens naar voren op hogere lonen. Men baseerde zich daarbij op het argument dat dit een overheidsprojekt was, dat het eilandgebied dit projekt financierde, dus ze moesten hetzelfde loon krijgen als de gouvernementsarbeiders.
Mijnheer de Voorzitter, daar is veel over gesproken, diverse volksvertegenwoordigers hebben het erover gehad, het Bestuurscollege heeft toen besloten om inderdaad aan deze arbeiders die lonen toe te staan die gelijk staan aan de overheidslonen, die zijn dus stukken hoger dan bij de particuliere aannemers. Kort daarop kwam het verzoek: wij werken daar harder bij die Amerikanen, dan men werkt bij Dienst Openbare Werken enz enz, want wij moeten tot 4 uur werken op Balashi en bij de overheid beginnen ze om drie uur al af te zakken, want om half vier komt de truck en om vier uur zijn ze thuis. Het is maar een tijdelijke job en we moeten meer hebben, ook hier werd uiteindelijk in toegestemd. Maar wat bleek hieruit? Men zei: ja, we zijn nu gelijkgesteld met de arbeider van het gouvernement, dus nu moeten we ook kindertoelage krijgen. Mijnheer de Voorzitter, daar was blijkbaar ook geen ontkomen aan,

geduurd heeft en waarvoor de Accountantsdienst enkele maanden voor nodig heeft, is naar mijn mening heel normaal. Het Bestuurscollege heeft gemeend dit eindrapport te moeten afwachten om dan met een afgerond geheel bij de Raad te komen. Jammer genoeg is het rapport van de Accountantsdienst nog niet helemaal klaar en heeft het eilandgebied vanwege de kaspositie niet langer willen wachten en zich genoodzaakt bevonden zich tot de Raad te richten om de lening aan te vragen. Ik kan, Mijnheer de Voorzitter, de heren verklaren, vooral de heren die gemeend hebben dat wanneer het eindrapport van de Accountantsdienst klaar zal zijn, het waarschijnlijk nog hoger zal zijn, de heer Britten had het zelfs over 28.000.000,--.
Mijnheer de Voorzitter, het eindrapport is nog niet binnen, maar ik wil toch even voorlopen, met alle gevaren vandien, want het is ons bekend op het ogenblik, dat van die F. 3.000.000,-- overschrijding eigenlijk maar F. 2.500.000,-- een overschrijding betekent van de waterfabriek. Nogmaals de juiste cijfers zullen nog komen, maar de overschrijding van de waterfabriek is eigenlijk maar F. 2.500.000,--. Die anderhalf miljoen guldens zijn de extra-kosten, die wij hebben moeten maken voor de distributie en in die F. 2.500.000,-- overschrijding zit bovendien verwerkt F. 200.000,-- wegens overgenomen onderdelen van hier Singmaster & Breyer bij het beeindigen van het werk. Dus het hele projekt, zover ons bekend, heeft F. 22.500.000,--, waarin is verwerkt ongeveer F. 200.000,-- aan overgenomen onderdelen.

Mijnheer de Voorzitter, enkele heren meenden een gelijkenis te moeten treffen of ernaar te refereren naar het waterprojekt van Curacao. Mijnheer de Voorzitter, daar ga ik met genoegen op in. Iedereen weet of zal het zich kunnen herinneren op hoeveel het waterprojekt van Curacao geraamd werd. Mijnheer de Voorzitter, het ligt vast in de stukken en stond zelfs in de kranten en die stukken van het Bestuurscollege en van de Eilandsraad van Curacao, die zijn er nog steeds en Mijnheer de Voorzitter toen Aruba haar waterprojekt raamde op F. 20.000.000,--, toen schatte Curacao haar waterprojekt op F. 9.000.000,--.
Mijnheer de Voorzitter, het is ons allemaal bekend, het is geen geheim, ook de werkelijke kosten van het projekt van Curacao zijn, ik meen het vorig jaar augustus, aan de Raad aangeboden. Mijnheer de Voorzitter, de waterdestillatie-inrichting op Curacao, die in 1956 geraamd werd op F. 9.000.000,--, zonder wijziging in de capaciteit of vergroting daarvan, ditzelfde projekt heeft tot nu toe gekost, volgens de stukken van het Bestuurscollege van Curacao F. 16.000.000,--. Een raming van F. 9.000.000,-- en de kosten zijn, volgens vorig jaar F.16.000.000,--
De fabriek is nog niet klaar.
Mijnheer de Voorzitter, onze raming was F. 20.000.000,--, we hebben een overschrijding gehad van nog geen F. 3.000.000,--. Ik wil daarmee onze overschrijding niet goed praten. Ik wil naar voren brengen dat dergelijke overschrijdingen bij zulke grote projekten heel normaal zijn en zeer veel voorkomen en dat er zich veel ernstiger gevallen voordoen, dan wat wij hier nu ter behandeling hebben.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Eman heeft gemeend, t.a.v. zijn persoonlijke beschuldiging en verdachtmakingen, te zeggen dat het tijd wordt dat dit allemaal in het openbaar gezegd wordt in deze Raad. Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat het tijd wordt dat de heer Eman eens met bewijzen komt. Mijnheer de Voorzitter, zowel de heer Eman, als de heer Croes e.a. hebben het gehad over de hydroponicsfarm, welke naar hun mening een fiasko is. De heer Eman heeft het eveneens gehad over

schappij Aruba 50%.
Waarom toen geen openbare aanbesteding?

Dan heeft de heer Flemming dezelfde oude vraag van vier jaar geleden gevraagd: krijgt de heer Robins nog steeds een salaris van het Gouvernement ? Mijnheer de Voorzitter, het is weer dezelfde "disco bieuw" die al 50 keer is afgedraaid en waarop mijn antwoord ook op een "disco bieuw" gaat lijken. De heer Robins krijgt allang geen salaris meer van de overheid. Hoeveel keren zou ik het nog moeten zeggen? Het is uitgelegd in de stukken: de heer Robins heeft gedurende de bouw of konstruktie als enige deskundige een vergoeding gehad voor dit werk. En de heer Max Croes, die altijd bezwaren heeft tegen onze haast, vindt dat we nu wel haast moesten hebben en de vergadering niet moeten uitstellen. We hadden het met de waarnemende gedeputeerde moeten doen, omdat volgens een radio-station was de vergadering uitgesteld geworden, vanwege de ziekte van een gedeputeerde. Mijnheer de Voorzitter, de heer Max Croes heeft in zijn gebruikelijke stijl gemeend, zoals hij dat iedere keer doet, ons te moeten voorlezen hoe de zaken precies moeten gaan en wie verantwoordelijk is voor wat enz.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil op diezelfde woorden van beleid van de heer Max Croes terugvallen, indien het Bestuurscollege een vergadering wil bijeenroepen, uitstellen, dan is dat een beleidskwestie van het Bestuurscollege en gaat het dus de heer Max Croes niet aan waarom het Bestuurscollege dit heeft gedaan. Hier wil ik nog bijvoegen, dat geen enkel moment verklaard is van overheidswege, dat de vergadering is uitgesteld vanwege de ziekte van een gedeputeerde. Voor de vriendelijke woorden van de heer Croes t.a.v. mijn herstel ben ik de heer Max Croes zeer erkentelijk.

Mijnheer de Voorzitter, dan heeft de heer Fichi Croes het een en ander in de landstaal naar voren gebracht, misschien mag ik ook even in de landstaal wat zeggen.

Señor Presidente, Señor Fichi Croes a duna su opinion tocante e prestamo aki y e hecho cu e projecto aki a costa F. 3.000.000,-- mas cu a wordu calculá. Señor Croes a bisa cu nos no a duna cuenta di e F3.000.000, y nos no por duna cuenta. Señor Presidente, Señor Croes ta puntra nos pa duna cuenta, dia cu Señor Croes duna cuenta di e placa cu e la gasta di gobierno, no solamente tempo cu e tawata traha como deputado, pero despues cu e no tawata traha mas, anto mi tambe lo duna cuenta.
Señor Presidente, Señor Croes a bisa cu e contrato no por wordu firma riba base di calculo, esaki segun mi e no a papie pa Eilandsraad ni pa Bestuurscollege, segun mi e la trata di duna cierto impresion na esunan cu no sa miho y cu ta para podiser den publieke tribune. E si sa miho, pasobra e tambe tawata den Bestuurscollege e tempo ei. E mes a bai di acuerdo cuné tambe. Asina ta, Señor Presidente segun mi ta un ridiculez Señor Croes a papia einan.
Señor Presidente mi ta kere cu mi a contesta tur e preguntanan. Masha danki.

(voor vertaling, zie appendix)

DE HEER E.O. PETRONIA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zal hier kort zijn. Een of meerdere leden hebben verklaard dat hier de gelegenheid was om in het openbaar uitdrukkelijk het een en ander te zeggen. Ik heb, Mijnheer de Voorzitter, zeer weinig toe te voegen aan hetgeen

para un projekto cu un otro projekto.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het begin van de tweede ronde en ik geef thans het woord aan de heer Eman.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zal beginnen met de heer Henriquez van repliek te dienen. Mijnheer Henriquez brengt naar voren, Mijnheer de Voorzitter, dat ik telkens op hetzelfde onderwerp terugkom, erop blijf hameren. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dat moet ik toch? We hebben gevraagd naar die plannen, naar kontrakten, naar alle stukken, betrekking hebbende op dit projekt opdat wij het zouden kunnen beoordelen,Mijnheer de Voorzitter, het werd ons nietgegeven. De heer Henriquez denkt te kunnen verwijzen en dat toont de geestesgesteldheid van de heer Henriquez van zo de waard is vertrouwt hij zijn gasten, hij haalt daar dan bij de hele familie Eman.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben nooit gedeputeerde geweest, ik kan hier in het openbaar verklaren, ik ambieer het niet, ik zal me nooit daartoe beschikbaar stellen..Evenmin heeft de familie Eman hierbij iets te maken. Dat de heer Croes telkens de familie Eman aanhaalt, getuigt alleen maar van zijn eerbied daarbij. Bovendien, Mijnheer de Voorzitter acht ik de heer Henriquez niet bevoegd hierover deze familei te beoordelen. De heer Henriquez meende ook t.a.v. bepaalde publiciteiten die aan de kranten zou zijn gegeven om hier in het openbaar te verklaren dat er geen vrijheid meer van pers bestaat, maar een libertinaje. Ik weet niet welke kranten de heer Henriquez bedoelt, ik heb nooit iets opgemerkt van libertinaje en ik vind me ook niet geroepen om welke krant dan ook te verdedigen. Ik geloof dat de redakteur mans genoeg is om hetzij in de krant op die beschuldiging terug te komen. Maar Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Henriquez zelf niet de pers in een persconferentie, waarin hij overging tot een vergelijking met het projekt van Curacao met die van Aruba waarbij hij uitdrukkelijk zei dat het projekt van Aruba niet meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten zegge en schrijve F. 20.000.000,--. Het staat hier in de kranten, Mijnheer de Voorzitter, op 16 april een persconferentie gegeven door de heer Henriquez, waarin hij met eigen woorden heeft gezegd, dat het waterprojekt niet meer zou kosten dan F. 20.000.000,--! Was er toen sprake van dat het geraamd was of dat het eventueel meer zou gaan kosten?

Mijnheer de Voorzitter, het kan mij weinig schelen wat de plant van Curacao heeft gekost. Dat is niet alles, ook in de notulen bij de behandeling van de begroting 1959, heeft de heer Henriquez hier uitdrukkelijk verklaard, dat het waterprojekt van Aruba niet meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten, alles bij elkaar gerekend en de grote voordelen die deze plant had op die van Curacao. Mijnheer de Voorzitter, het is de heer Henriquez zelf die een verkeerd beeld heeft gegeven en bij de begrotingsbehandeling opnieuw herhaald op mijn kategorische vraag: hoeveel heeft dat ding uiteindelijk gekost?
Mijnheer de Voorzitter, nu beweert de heer Henriquez dat te zeggen dat de Accountantsdienst het heeft ontdekt een belediging is. Maar in de stukken staat het Mijnheer de Voorzitter! Het is ontdekt door de Accountantsdienst en kan zoals door andere leden reeds naar voren gebracht zelfs meer gaan kosten.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez gaat verder met te zeggen dat wij bezijden de waarheid hebben gezegd dat we geen kontrakten hebben ge-

toelage moet worden gegeven aan deze mensen. Dit is iets wat men toendertijd reeds rekening had moeten houden en dit is geen kontrakt getekend door Petrona & Croes en Singmaster & Breyer zonder kennis van het bestuur, want dit ding is mede getekend door de Gezaghebber van Aruba, de toenmalige Gezaghebber, de heer Kwartsz. Dus reeds toen kon het Bestuurscollege hier kennis van nemen. De redenering, de motivering dus dat thans gebleken is, dat de waterplant F. 3.000.000,-- meer heeft gekost, dan aanvankelijk beraamd, op grond dat het een semi-overheidswerk betrof en op die grond moet aan de arbeiders dus ook kindertoelage en vrij vervoer worden gegeven, Mijnheer de Voorzitter, dat had men allang kunnen beramen, want het staat in het kontrakt van Petrona & Croes met Singmaster & Breyer dus dat overeenkomstig de bestaande wettelijke bepaling dat zo moest worden geregeld. Wat nu hierin staat, is alleen om ons nu te misleiden, dat er naderhand kindertoelage enz. werd gegeven. Dit kontrakt is getekend de vierde december 1956 en met de bouw meen ik, was toen pas met champagne en kanonschot in 1958 pas begonnen. Dus de motivering van het Bestuurscollege gaat in dit verband niet op.

De heer Henriquez tart mij, hij zegt het wordt tijd dat ik met bewijzen kom. Mijnheer de Voorzitter, ik kan met bewijzen komen, ik ben geen deskundige ik heb deze dingen in mijn bezit. Als de heer Henriquez eens wist wat ik nog heb! Maar wanneer een gedeputeerde spreekt voor en namens het Bestuurscollege en op een kategorische vraag, hoeveel het uiteindelijk heeft gekost en deze gedeputeerde zegt dat het niet meer dan F. 20.000.000,-- heeft gekost. Drie weken daarna krijgt de Raad een voorstel om te voteren voor een bedrag van F. 5.000.000,-- ter dekking van F. 3.100.000,-- dat reeds gebruikt is geworden. Dit waterprojekt, Mijnheer de Voorzitter, wordt een fiasco voor dit Bestuurscollege. Dit waterprojekt zou niet gebouwd worden door geld op de begroting geraamd. Kasgelden werden aangewend, Mijnheer de Voorzitter, tot betaling van dit projekt.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck zegt dat men kontrakten kan sluiten voor een vast bedrag en voor een gecalculeerd bedrag, volgens omstandigheden. En dit kontrakt zou dan op raming zijn gesloten, volgens de heer Finck. Hij heeft zeker wel inzage gehad in de stukken, want de heer Finck weet hiervan, Mijnheer de Voorzitter. Al die redenering van kindertoelage later toegekend was alleen om de Raad te misleiden. In het kontrakt met Petrona & Croes staat dat deze firma het op zich had genomen als een wettelijke verplichting, niet alleen kreeg deze firma op het aantal arbeiders dat daar werkte 10% maar ook op elke F. 2,50, dat een kind van een arbeider per week verdiende, kreeg de firma Petrona & Croes ook 10%. Op het vrije vervoer kreeg deze firma ook 10%. Het staat in het kontrakt, welke getekend was door de Voorzitter en het Bestuurscollege, ik bedoel de voormalige voorzitter.
Verder zegt het voorstel dat de Accountantsdienst nog niet gereed is met de opstelling van het definitieve kostenoverzicht. De heer Henriquez zegt wéér dat het minder zal kosten, Mijnheer de Voorzitter, ik kan aan de woorden van de heer Henriquez geen waarde meer hechten. Het is niet om hem te beledigen, maar het is aan de hand van al deze feiten dat ik tot deze konklusie ben gekomen.

Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de repliek van de heer Petronia, die zei dat dit kontrakt gesloten werd tussen Singmaster & Breyer en de firma Petronia & Croes. Nu heeft de heer Petronia in zoverre

den van onze werklieden ben ik niet eens met de heer Henriquez. Als U b.v. een huis gaat bouwen, dan hebt U zeker nodig timmerlieden, metselaars, enz. Deze mensen doen het werk onder toezicht van de " contractor" die het werk op zich heeft genomen en zo is het ook gegaan met het waterprojekt op Balashi. Dus de timmerlieden, als zo'n foreman b.v. zegt: "je moet een box gaan maken dat materialen in gegooid kunnen worden voor bepaalde nutten of bepaalde nutten of fundaties, hij is een man van zijn vak, ja, wat voor opleiding moet men hem dan geven? Hij weet toch als je zegt hier is alles je moet zo'n box maken van 5 bij 5, van 4 bij 4, je timmert je box en je bent klaar. Als je zegt tegen de pipe-fitters: kijk je moet zoveel leidingen maken aansluiten dan wordt je een bleu-print voorgelegd, het is al klaar en hij is een pijpfitter en hij weet precies zo moet het werk gedaan worden, dus is het klaar. Wat voor opleiding deze mensen bij Balashi hadden moeten genieten om dit exorbitante verschil in prijs te doen stijgen, nee, Mijnheer de Voorzitter, dit is voor mij een raadsel.

Ik herinner mij nog, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Henriquez hier in de publieke vergadering gezegd heeft, nee pardon het was een commissie vergadering, nee, een publieke vergadering, heeft de heer Henriquez gezegd, dat zodra de Accountantsdienst klaar is met zijn werkzaamheden, zal hij met rapporten komen, daar heeft hij nog bijgevoegd dat hij zeer tevreden is over de werkzaamheden van de Accountantsdienst. Ja, Mijnheer Henriquez zal zeker tevreden zijn met deze werkzaamheden, maar wij zijn des niettemin tevreden met de werken van de Accountantsdienst, maar we zijn dankbaar om de werkzaamheden van de Accountantsdienst. Dat hij tot de ontdekking is gekomen dat de prijzen van het waterprojekt tot zo'n exorbitant bedrag van 3 miljoen is gestegen.
Mijnheer de Voorzitter, in principe heb ik gezegd dat ik en heel speciaal dat wij momenteel hebben te kampen met onze ekonomie, dat een dalende conjuctuur heeft, kan ik mijn goedkeuring niet hechten voor dit bedrag. Tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, wil ik nog het Bestuurscollege verzoeken, ik wil nog bijvoegen een spreekwoord in het Latijn: Quo us quandum, quo us tandem, Mijnheer de Voorzitter, hoe lang nog, Mijnheer de Voorzitter? Hoe lang nog, Mijnheer de Voorzitter, zullen wij hier moeten verzoeken dat het Bestuurscollege het budgetrecht zal eerbiedigen van de raadsleden. Tenslotte wil ik U verzoeken of het Bestuurscollege om in de toekomst het budgetrecht van de Eilandsraad te eerbiedigen.
Ik dank U.

<u>DE HEER D. FLEMMING:</u> Mijnheer de Voorzitter, met zeer veel belangstelling heb ik geluisterd naar de woorden van de heer gedeputeerde Henriquez. Die woorden luiden net als een nieuwe plaat van "cha-cha-cha", om nu de Raad zomaar blind te laten stemmen voor de lening van 5 miljoen. Onze fraktie is zeer voorzichtig met de belangen van ons volk, dus we kunnen niet zomaar voor miljoenen stemmen zonder inlichtingen te krijgen over de projekten. Ik dank U.

<u>DE HEER E.R. FINCK:</u> Mijnheer de Voorzitter, na hetgeen ik gezegd heb in de eerste ronde heb ik niet veel meer toe te voegen. De sprekers die voor mij het woord gevoerd hebben, hebben in de tweede ronde feitelijk niets nieuws erbij gezegd, dan wat ze gezegd hebben in de eerste ronde. Echter moet ik in de kern van de redevoeringen van het lid Eman een groot verschil opmerken en ik geloof dat velen dit verschil hebben opgemerkt, nl. dit Mijnheer de Voorzitter. De heer Eman heeft in zijn eerste redevoering het eerst betoogd, wat hij allemaal op papier had, het Be-

woorden. Mijn medefraktie-leden hebben dat op enige punten gedaan. De heer Finck heeft zojuist een punt aangeroerd waarmee ik toch een beetje akkoord ben. Al deze dingen hadden door het Bestuurscollege voorzien kunnen worden en waren misschien wel voorzien, maar niet alleen het Bestuurscollege moet deze dingen kunnen beoordelen, ook de Raad moet in de gelegenheid gesteld worden om de zaak op zijn merites te beoordelen. Ware indertijd aan de Raad al deze moeilijkheden voorgelegd, dan hadden we ze vanavond niet gehad. Overigens, Mijnheer de Voorzitter , kan ik de aanval van de heer Henriquez op de pers niet bijzonder apprecieren. Voorzover ik heb kunnen nagaan heeft de pers in dit geval alleen gebruik gemaakt van de vrijheid van de pers en de vrijheid van de redakteuren om een bepaalde kop boven een artikel te zetten. Ik heb het vergeleken met onze stukken en er blijkt dat er geen enkel commentaar bij is gevoegd tenzij in de inleiding. Dit geschiedt wel eens meer, Mijnheer de Voorzitter, en misschien hebben de raadsleden soms ook aanleiding om op de pers te klagen, wanneer een gedeelte van hun redevoering eruit wordt gelicht om als kop te dienen. Maar wie kan een redakteur dikteren wat voor kop hij boven zijn artikel zal zetten? Dat kan niemand en indien we dat wel kunnen doen, geloof ik, dat we licht zullen vervallen in het systeem dat twee weken geleden is ingevoerd door Fidel Castro, waarbij alle artikelen, die uit het buitenland afkomstig waren en ongunstig voor Cuba, voorzien moesten worden van een redaktioneel kommentaar, dat zij bezijden de waarheid zijn.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb in mijn redevoering ook het projekt de hydroponics aangehaald. Ik heb gezegd dat ik misschien wel te vinden zou zijn mijn stem te geven aan dat gedeelte van de lening, die beoogt de ekonomische ontwikkeling van Aruba vooruit te helpen. Doch in deze lening zag opgesloten F. 200.000,-- voor het hydroponics-projekt, waarvan ik nog niet overtuigd ben, dat deze gelden inderdaad nodig zijn. Het Bestuurdcollege zegt in de stukken dat F. 200.000,-- nodig zullen zijn om het projekt blijvend rendabel te maken, Mijnheer de Voorzitter, we hebben nog steeds geen bericht gehad over de rendabiliteit van dit projekt. Overigens, Mijnheer de Voorzitter, dat het hydroponics-systeem misschien wel merites heeft, daarover valt niet te twisten. Ik ben de eerste om dat te erkennen. Ik heb veel over de hydroponics gelezen en ik ben zeer in het systeem geinteresseerd, op kleine schaal natuurlijk. Ik geloof nooit dat ik het op zo grote schaal zou kunnen als de heer Robins het nu doet. Mijnheer de Voorzitter, ik kan het aanbod van de heer Henriquez om mij het boek over de hydroponics in de wereld aan te bieden ten zeerste apprecieren. Ik geef hem de verzekering dat ik elke bladzijde met belangstelling zal lezen. Deze belangstelling spruit niet alleen voort uit het feit dat wij hier in deze Raad bij tijd en wijle te beslissen hebben over de gelden van het hydroponics-projekt, maar ook omdat het hydroponics-projekt als hobby op zichzelf zeer interessant is. Ik kan hem de verzekering geven dat het boek mij zeer aangename uren zal bezorgen. Ik hoop verder, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Henriquez goede lering heeft kunnen trekken uit het boek "Economics in One Lesson" en dat er bij aanbiedingen van stukken in de toekomst deze kennis zal blijken.

Omtrent de uitvoering van werken aan de waterplant ten tijde van het A.V.P.-bestuur, daarover Mijnheer de Voorzitter kan ik niet spreken. Zoals U weet ben ik sinds enkele maanden lid van deze Raad en ik heb

Señor Deputado Henriquez mes ta bisa: e contrat a wordu firma riba calculacion, Señor Presidente ta di spera cu di e forma aki berdaderamente tawata berdad cu e contrat a wordu firma riba un calculacion, anto manera mi a bisa caba ta di spera sin cu Eilandsraad por haci otro cos, si Singmaster & Breyer na qualquier momento si e haya tende loke aki den a wordu bisa, e por cobra mas y bisa cu ta calculacion. Mi ta dispuesto na tur momento, tur caminda, tur ora cu Señor Henriquez kier, duna cuenta. Si, Señor Presidente ta permiti, manera mi a bisa na principio cu mi a drenta e Raad aki, pa usa e sala tan respeta aki pa duna cuenta, mi ta duna cuenta. Pero prome mi ta laga e consequencia y e responsabilidad over na Bo Señor Presidente, como presidente di Eilandsraad. Pakiko? Pasobra a bira custumbra cu miembronan di Eilandsraad en general tanto di oposicion como di gobierno ta wordu usa nada menos cu como marionet. Cos ta wordu geprop den nan boca, otro ta kauw y nan mester guli. Aki den mes den Eilandsraad recientemente, ora cu nos tawata trata e ordonanza pa halza winstbelasting, Señor Henriquez tawata bisa nos cu Bestuurscollege a papia cu Lago y Lago no tin nada contra, mientras cu e ora ei caba ya Bestuurscollege tawata sa cu Lago tawata contra. Despues di esei Bestuurscollege a ricibi un carta di protesta cu Lago a protesta contra halzamento di Winstbelasting y te awe Eilandsraad no a tende nada di dje. Esaki ta tuma miembronan di Eilandsraad haci marionet. Mas aki den nos ta weita cu e prestamo aki ta encera den dje F.200.000,-- pa extende hydroponics. Aki den trobe un miembro di partida di gobierno a punta categoricamente na Señor Henriquez si e F. 200.000,-- ei ta wordu usa pa chickenfarms na hydroponics y si un vergunning por a wordu pidi sea door di Señor Robins of otro, Señor Henriquez ta contesta: No, e placa ei no ta wordu usa pa chickenfarms ni tampoco Señor Robins a pidi vergunning. Den e stuk aki nos ta weita cu en berdad Señor Robins a pidi vergunning, ta para ki den y mas ora Señor Henriquez como Deputado ta bisa Eilandsraad cu e suma aki lo no wordu usa pa chickenfarms den Bestuurscollege su curazon a drenta stukkennan di Hulanda unda ya e cosnan pa broei puyito ta bini di Hulanda caba. Asina nos ta weita con miembro di Eilandsraad ta wordu usa pa marionet. Y aki trobe nos no ta haya nada otro cu F. 200.000,-- aki,/mi no ta bisa tampoco cu e hydroponics lo ta un fiasco, no esei mi no ta bisa, pasobra ainda mi mester demostra cu e hydroponics ei ta produci den futuro, pero si nos bai door y tuma tempo como deber di miembro di Eilandsraad y bai door den tur e stukkennan aki mes den nota di Eilandsraad di augustus, si nos weita aki den unda Señor Henriquez ta contesta un miembro di Eilandsraad y e ta bisa cu no ta necesario mas y no tin necesidad pa extende hydroponics, hydroponics ta suficiente, ta di spera cu lo e demostra na su debido tempo cu e ta redabel si of no. Pronto bo ta haya F. 200.000,-- mas pa extende. Laga nos spera cu lo wordu extende.

Y pa duna cuenta di mi mes, ta duelmi cu Señor Henriquez a haci esaki na un momento cu mi no tawata spera. Pero mi ta dispuesto, manera mi a bisa caba, na tur momento pa duna cuenta. Ta un documento mi tin cumi, Señor Presidente y mi a bisa Señor Henriquez caba den mi entrada, ta e documento aki so mi tin un pida pape mi no kier usa sala aki pa casonan cu no ta pertenece aki na cas. Señor Henriquez ta pidimi cuenta, kiko mi a haci cu placa durante mi tawata deputado y despues cu mi no tawata deputado. Cu esei Señor Henriquez kemen mi salario y mi salario lastimamente no a llega pa mi pone na banco na Zwitserland. Mi salario cu mi a gana, tanto tempo cu mi ta deputado y despues cu mi no ta deputado mas, si Señor Henriquez ke cuenta specifica awo, no calcula, mi por dune tambe. Y no ta ami, voluntariamente, a kier a gana placa sin traha. Al /mi no ta bisa cu e lo no wordu usa pa extende

De heer Max Croes meent dat de waterfabriek indertijd in eigen beheer werd gebouwd, de heer Max Croes is niet goed ingelicht, het werd gebouwd door de Bouwmaatschappij Aruba, zonder openbare aanbesteding. Mijnheer de Voorzitter, dan heeft de heer Britten een lang betoog gehouden, ik kan alleen de heer Britten aanbevelen om een betrekking te zoeken in een technisch bedrijf. Ik geloof dat dat hem wel zal liggen.

Señor Presidente, tocante e discurso di Señor Fichi Croes, e la bisa cu mi no ta comprende e dialecto Papiamento, mi no ta weita pakiko mester rebaha Papiamento na un dialecto, e ta un idioma stima pa tur esnan aki na Antillas y mi no ta kere cu mester rebahe na un dialecto, mi ta prefera di no papia di un dialecto, pero di nos idioma Antillano. Podise mi no ta domina e idioma mes bon cu Señor Croes, cada hende tin su forza, un ta bon den un cos, un otro den un otro cos. Señor Croes ta seguramente masha bon den papia, ami no tin esei, pero cada hende a nace cu un don. Y Señor Presidente, Señor Croes a bisa cu en berdad e la firma e contrat, pero pa F. 20.000.000,--. Tambe e ta bisa cu si Singmaster & Breyer mester tende cu nos ta bisa cu e contrat ta basa riba un calculo e ta capaz di bai cobra mas. Señor Presidente ta e unico cos cu mi por bisa awor ta cu Señor Croes no sa kiko e ta firma, pa loke e la caba di bisa e no sa kiko e la firma. E contrat tawata basa riba un "cost plus fixed fee" of sea cu Señor Croes no a comprende of e la lubida, pero ta asina e ta.

Despues Señor Croes a bisa cu Señor Henriquez a bisa esaki, Señor Henriquez a bisa esaya. Mi a bisa cu e F. 200.000,-- lo no wordu usa pa chickenfarm, mi a bisa cu e no pidi vergunning, mi a bisa cu no lo bin chicken farm y ya carta a bin pa cos cu ta broei puyito. Señor Presidente ta birando awo den Eilandsraad cu ta tur cos cu nan kier pa Señor Henriquez, Señor Henriquez a bisa. Ta masha facil pa ki den bo acusa hende con cu ta, pasobra tur hende sa cu aki den hende ta immuun. Bo por papia kiko bo kier, bo por leza hasta carta aki den, manera Señor Croes a caba di haci cu segun e e la ricibi di Señor Juancho Irausquin. Mi no por drenta den esei, pasobra mino sa nada di esei, mi no sa si ta berdad tampoco, pasobra den tempo di Señor Croes mi a pasa den asina hopi cos cu mi no sa kiko mi kere di e carta cu Señor Croes a bisa ei. En todo caso si e carta a bin di Señor Irausquin, mi ta kere cu di banda di Señor Irausquin e ta den bon man y cu Señor Croes na su debido tiempo lo e haya su debida contesta. Esei mi no ta duda di dje.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.O. PERTONIA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zie dat U mij gaarne wilt overslaan, ik zal erg kort zijn. Ik kan geen aanleiding vinden om op hetgeen naar voren is gebracht door de sprekers in de tweede ronde veel te zeggen. Ik zou samen met de heer Eman willen zeggen, dat het kontrakt tussen Singmaster & Breyer en de agent de zegen had van de Voorzitter van het Bestuurscollege en ook de zegen van de Eilandsraad, want veiligheidshalve is dit zelf hier in de Raad behandeld en terwijl het heel overbodig was, heb ik zelf hiervoor dispensatie gevraagd, hetgeen feitelijk niet eens nodig was. Zo heeft dus ieder onderdeel van de uitvoering van dit werk de zegen gehad van de Voorzitter en het Bestuurscollege en ook van de Raad.
Loke Señor Fichi Croes a bisa Señor Presidente cu e ta considera cu mi ta un experto cu por manifesta cu si un hende ta sera un contrat riba un calculo, loke mi por bisa ta cu generalmente e unico base cu un hende ta firma un contrat ariba ta un calculo. Mi mester agrega aserca cu tin diferente clase di contrat y diferente clase di calculo y pa haci e cos

a haci diferente acuerdo y loke nan a haci despues ta busca y a logra pa medio di loke un dia mester bin na claridad, un modo pa por a purba eliminami foi areña politica y como politico mi a pasa den lamanan grandi y conociendo e maniobra di Señor Henriquez y su companianan, Señor Presidente un biaha mas ta duelmi mi no por cumpli cu su peticion.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, tur loke Señor Croes a caba di papia ta riba tape-recorder, mi no ta comprende pakiko e tin algo contra pa presenta e nota mes.

De algemene beschouwingen worden gesloten.

DE VOORZITTER: Mijnheer Eman, ik zie dat U hier een motie hebt ingediend. Het is ondertekend door de heren D.G. Croes, M. Croes en U. Wenst U Uw motie toe te lichten?

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, de motie is duidelijk genoeg, alleen wil ik hierin duidelijk maken dat waar gesproken wordt over discussie met het Bestuurscollege van Curacao, daarmee niet bedoeld wordt, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel de plant van Curacao zou hebben gekost en de vergelijking tussen de plant van Aruba en die van Curacao, maar alleen dat daarbij in de krant uitdrukkelijk is verklaard door de Gedeputeerde van de Watervoorzieningsdienst dat deze plant ons niet meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten, terwijl die van Curacao F. 15.000.000,-- en men is nog niet klaar met de bouw. Dus toen de gedeputeerde dat aan de pers verklaarde, was onze waterplant nog niet klaar, hadden we geen overzicht op wat het zou gaan kosten en toch werd verklaard dat het niet meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten.

Mijnheer de Voorzitter, verder heb ik in mijn algemene beschouwing en ook in de tweede ronde de zaak, meen ik, voldoende te hebben toegelicht. Dus we willen inzage van alle stukken, kontrakten, rapporten die betrekking hebben zowel op de waterplant als de hydroponics en het hotel, voorzover de gemeenschapsgelden gebruikt zijn. Mijnheer de Voorzitter, ik heb reeds naar voren gebracht, indien alles zo eenvoudig is toegegaan, indien niets te verbergen valt, dan kan er geen bezwaar bestaan, Mijnheer de Voorzitter, dat aan de Raad inzage wordt gegeven van alles. Ik geloof niet, Mijnheer de Voorzitter, dat er raadsleden hier aanwezig zijn die tegen deze motie kunnen zijn. Soepel gesteld vraag ik alleen maar inzage van alle stukken die betrekking hebben op dit projekt. Dank U.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wou dit vragen: is het de bedoeling dat wij de motie behandelen midden in de behandeling van het agendapunt? Neemt U eerst de motie in behandeling? Het is meestal zo.

DE VOORZITTER: Wij behandelen nu de algemene beschouwingen en bij eindstemming wordt ook hierover gestemd.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, dezerzijds is altijd blijk gegeven mede te willen werken aan elk voorstel dat nuttig is. Ook nu willen wij gaarne onze medewerking geven om te komen tot benoeming van een commissie om na te gaan alle rapporten, verslagen en financiering van dit waterprojekt. Maar onze fraktie acht het momenteel prematuur, Mijnheer de Voorzitter, over te gaan tot benoeming van een commissie.

dat het Accountantsrapport vaor intern gebruik is, heeft me ertoe gedwongen deze motie in te dienen.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, mijn voorstel is aldus: wanneer de Eilandsraad een eindrapport ontvangt van het Bestuurscollege dan zal daarin ongetwijfeld verwerkt zijn het rapport van de accountant. Wanneer blijkt dat in het eindrapport dit niet verwerkt is en wij dus daarmee niet tevreden zijn, dan benoemen wij deze commissie, eventueel met de verplichting en het recht om inzage van dit rapport te krijgen. Dus mijn voorstel is om dit eindrapport af te wachten van het Bestuurscollege, zijn we niet tevreden met dit eindrapport, dan komen we weer met deze motie op tafel. Dat is mijn voorstel, eerst het eindrapport van het Bestuurscollege, dan steun ik U w voorstel.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben de indiener van het voorstel dus ben ik niet gebonden aan een tweede ronde. Nu luidt het voorstel weer anders. Nu is het geen accountantsrapport meer, maar een rapport van het Bestuurscollege waarin het accountantsdienst zou zijn verwerkt. En dan wanneer wij, wij, eerst zei de heer Finck wanneer andere leden met het accountantsrapport geen genoegen nemen, dan was hij bereid Mijnheer de Voorzitter, voor te stemmen. Nu zegt hij "wij", achter dat "wij" zit alles. Hij is tevreden, hij zal altijd tevreden zijn, dus dan werkt hij nooit mee.
Mijnheer de Voorzitter,zo worden wij om de tuin geleid voor een publiek, straks staat het in de krant, we zijn weer om de tuin geleid. Ik zou afhankelijkzijn van zijn fraktie, zoals de heer Finck zijn voorstel heeft gewijzigd. Mijnheer de Voorzitter, daar ben ik niet mee eens, ik verzoek U wanneer de overige sprekers daarover het woord hebben gevoerd, Mijn motie in stemming te willen brengen. Alleen, Mijnheer de Voorzitter, indien bij monde van U ons de toezegging wordt gedaan dat het accountantsrapport wordt overgelegd en gelijk het eerste voorstel van de heer Finck luidde, indien hij het eerste voorstel zou willen handhaven, er leden zijn die daarmede geen genoegen nemen, dat dan de commissie zou worden ingesteld om inzage van alles te nemen, ja, dan ga ik daar ook mee akkoord, dan trek ik mijn motie in.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ; GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, zoals reeds toegezegd zal de Accountantsdienst, zodra zij klaar gekomen is met de verifikatie, de controle, de financiele administratie, gevoerd i.v.m. de bouw van het waterprojekt en ik verwacht dat dit binnen zeer afzienbare tijd zal geschieden, zal het Bestuurscollege een eindrekening indienen bij de Raad met uitvoerige specifikatie en toelichting. Mocht de Raad in meerderheid als dan, na kennisneming van het rapport en de daarbij verstrekte inlichtingen behoefte gevoelen om een commissie te benoemen uit de Raad om alle stukken te kunnenzien en onderzoeken teneinde deze eindrekening te controleren en de uitgaven en onkosten en de bescheidenen na te gaan of er inderdaad wel geen sprake is van wat de heer Eman ons beticht, Mijnheer de Voorzitter, dan zal ik dat voorstel als dan ook steunen.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou gaarne van de heer Finck, als fraktieleider aan de overkant, willen horen of hij zijn eerste voorstel handhaaft, niet wanneer de meerderheid, zoals de heer Henriquez zegt, de heer Henriquez moet dat zeggen, want hij spreekt als gedeputeerde en moet zich houden aan de meerderheid van de Raad, maar de heer Finck heeft de toezegging gegeven dat wanneer er dan nog leden zijn die daarover niet tevreden zijn en daarover inzage zou-

school die zeker onze steun heeft, dus wanneer dit gegeven kan worden tegen de gereduceerde prijs van F. 1,--, dan heeft het voorstel van de heer Croes.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie heeft altijd getoond een voorstander te zijn van zoveel mogelijk mede te werken met de kerkgenootschappen van Aruba en dit voorstel kan door onze fraktie zeer zeker gesteund worden, natuurlijk als dat mogelijk is om technische redenen, ik weet het niet. Maar het voorstel wordt zeker gesteund.

DE HEER E.O. PETRONIA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zal even een opmerking willen maken. Er is hierbij wel verschil als men dus rekening houdt dat het in het ene geval voor een kerk is en het andere geval voor een school. Het is dus wel gebruikelijk dat het Bestuurscollege voorstelt met goedkeuring van de Raad, dat voor scholen bouw en zo voor de bijzondere scholen, dat dit gesteld wordt op de helft van de normale prijs. Ik breng het alleen naar voren, want als de Raad voorstelt, bij wijze van spreken om het cadeau te geven dan gebeurt het, maar dat in casu dus het geldt voor een school en waar de heer Croes op doelt betreft een kerk en ik meen ook, als ik mij niet vergis dat t.a.v. kerken, een lagere prijs werd bedongen, minder dan de helft.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, zoals de heer Petronia reeds zei, hebben we wat een kerk betreft reeds een precedent geschapen en hebben we een gulden aangeboden. Als we nu van deze prijs een gulden gaan maken, dan is dat een precedent t.a.v. scholen en er worden veel meer scholen gebouwd dan kerken en we moeten toch wel even denken aan onze financiele positie. U ziet hier in de brief door het Bestuurscollege aan de Raad aangeboden, juist omdat het een school is een verlaging te geven van 50%. Ik bedoel we zijn er allemaal voor om in deze zaak tegemoet te komen, maar ik vraag me af of het nog nodig is om nog verder te gaan tot een gulden temeer omdat we dan ook een precedent schapen. Ik ben er niet zo zonder meer tegen, Mijnheer de Voorzitter, maar ik vraag me af of we niet wat voorzichtiger moeten zijn met onze centen. Ik wil de Raad aanmanen om een beetje voorzichtig te wezen.

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, er is geen groot verschil tussen een r.k. school en een r.k. kerk, beiden zijn van rooms-katholieken. Maar zoals ik eerder in de openbare vergadering naar voren heb gebracht. dat het voorstel van de heer Finck een precedent zou schapen. Ik heb toen voorgesteld dit, t.a.v. het voorstel van de heer Finck toendertijd en de Israelitische Gemeente is een rijke gemeente. Het gaat hier over een katholieke school. Daarom handhaaf ik mijn voorstel om er F. 1,-- van te maken.

DE HEER E.O. PETRONIA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik moet nog even iets recht zetten, nl. dat er in werkelijkheid wel verschil bestaat tussen een kerk en een school, want uiteindelijk koopt de gemeente voor een kerk de grond van de overheid en daarmee is de zaak afgedaan. Voor een bijzondere school is het zo, dat het bestuur van de school de grond koopt en t.z.t. het geld te goed moet krijgen van de overheid. In dit geval wil ik zeggen dat het natuurlijk geen normale lagere school betreft, maar een kleuterschool, waarvoor men in de Sta-

vrijblijvend offertes gevraagd.

DE HEER P. CROES: Dus de airconditioning-apparaat is nog niet in Uw kamer?

DE VOORZITTER: Nog niet, Mijnheer Croes.

DE HEER P. CROES: Dan heb ik geen bezwaar, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 januari 1960 no. 244, betreffende kredietaanvrage voor het borstbeeld van Lloyd G. Smith (Bijlage 1960 no. 4).

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, hoewel we het niet eens zijn met de repliek bij de Memorie van Antwoord gegeven bestaat onzerzijds hiertegen geen bezwaar.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

8. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 januari 1960 no. 11858/1959, inzake krediet voor aanschaf van een kleine brandkast voor het hulpbestuurskantoor te San Nicolaas. (Bijlage 1960 no.5).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

9. Verzoek dd. 23 november 1959 van de heer E.O. Petronia om dispensatie als bedoeld bij artikel 13 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (Bijlage 1960 no. 6).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen, met aantekening dat de A.V.P.-fraktie ertegen is.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 20 januari 1960 no. 154, betreffende overneming van het telefoonnet van de Arend Petroleum Maatschappij (Bijlage 1960 no. 7).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

11. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 januari 1960 no. 3516/1959, betreffende uitgifte van grond in erfpacht aan het Adventzendingsgenootschap (Bijlage 1960 no. 8).

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, een kleine opmerking. Ik merk dat beginnende bij punt 10, de punten geen punten van bespreking zijn geweest in de huishoudelijke vergadering. Is daar een speciale rede voor?

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, daar zijn geen speciale redenen voor. Volgens mijn inlichtingen werd dat vroeger zelf gevraagd, nl. om in spoedgevallen zoiets direkt aanhangig te maken bij de Eilandsraad. Maar daarom vraag ik ook of iemand het woord wil voeren.

den horizontaal moeten worden geinstalleerd en ze werden vertikaal waardoor de radenen verkeerd werkten door de verkeerde ligging van die meters is de schade ontstaan in het bedrijf. In het kontrakt staat dat, terwijl Singmaster & Breyer niet verantwoordelijk is voor wat de fabrieken leveren, daarvoor zijn de fabrieken verantwoordelijk. Singmaster & Breyer is echter wel verantwoordelijk voor de installatie, want ze hebben dat betaald om de leiding te hebben bij de bouw. Dus als het een fout is in de installatie, dan is het naar onze mening een fout van Singmaster & Breyer, ongeacht het termijn. Bovendien kan ik de heren mededelen, dat Singmaster & Breyer nog een bedrag te goed heeft, dat hoger is dan dit, dus ongeacht het jaar hebben we een mogelijkheid om het bedrag af te houden van het laatste betalingstermijn. Ik heb wel de indruk dat het Bestuurscollege in een positie verkeert om, indien dus bij verdere onderhandelingen blijkt, dat Singmaster & Breyer inderdaad verantwoordelijk gesteld kan worden voor deze schade, er inderdaad gelegenheid bestaat om het bedrag af te houden van de laatste betalingstermijn.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, volgens de heer Henriquez zou er dus geen termijn gesteld worden voor de uitvoering van het werk zelf, dat termijn betreft alleen de goederen die betrokken zijn van andere firma's en wanneer bij de uitvoering een fout zou zijn gemaakt bestaat er geen termijn. Hij zegt verder dat we nog een zeker bedrag tegoed hebben bij deze firma en dat kunnen wij ervan af houden. Mijnheer de Voorzitter, dat gaat niet. Als U geld te goed hebt dan moet U betalen, wilt U het houden dan moet U beslag laten leggen en de zaak aanhangig maken bij de rechter, pas wanneer er gebleken is dat er een schuld op de firma ligt dan kunt U met een vonnis het verhalen. Ik wil mijn vraag beantwoord horen, Mijnheer de Voorzitter, geldt er dus voor de uitvoering van het werk geen termijn of is er een termijn?

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, naar mijn mening ben ik duidelijk genoeg geweest. Voor het juridisch advies van de heer Eman hoe we de zaak moeten aanpakken, ben ik zeer erkentelijk. We hebben echter ook onze eigen adviseur, dus lopen niet zo'n groot gevaar fouten te maken. Er is een garantie van één jaar voor al datgene waar Singmaster & Breyer volgens kontrakt verantwoordelijk voor is. Dat termijn is bovendien nog niet eens verstreken, dus Mijnheer de Voorzitter, ik zie geen enkele reden om ons zorgen te maken of waarom er zoveel poeha van gemaakt moet worden.

DE HEER C.A. EMAN: Wanneer begint dat termijn te lopen? Na aflevering van het werk? Is het werk nog geen jaar afgeleverd?

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Nee, nog geen jaar afgeleverd.

DE HEER C.A. EMAN: Nou hebt U me geantwoord!

Zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van

De Voorzitter,

De Sekretaris,

er meer bijgebouwd wenst te hebben, meer kamers, een kamer om gymnastiek te doen, een dansvloer, bloembakken, natuurlijk is de prijs van F. 20.000,-- dan niet toereikend meer, het moet meer dan dat stijgen. Maar rekening houdende met de waternood waaruit Aruba bevrijd is door zo'n plant op Balashi te bouwen, zijn we tevreden met de wijze zoals het gebouwd is en de waarde van de plant.
Mijnheer de Voorzitter, mijn fraktie zal voor deze lening stemmen.

(Vertaling rede van P. Croes, blz. 1 - 18).

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, vanavond heeft de Eilandsraad een verordening voor zich om het Eilandsbestuur te machtigen om over te gaan tot een lening van een som van F. 5.000.000,--. De verordening bevat 3 argumenten van de kant van het Eilandsbestuur na een diepgaande studie; Het spijt me te moeten zeggen, dat deze argumenten, iemand met een beetje gezond verstand niet tot klaarheid kan brengen dat een plant van F. 20.000.000,-- 3.105.614,-- meer kan kosten. Echter, Mijnheer de Voorzitter, wat het Bestuur de Raad mededeelde dat de ontvangen specificatie nog niet de definitieve is. Met andere woorden voordat men de definitieve specificatie krijgt, is de plant de F. 3.105.614,-- in meer reeds gepasseerd. Met andere woorden het is te verwachten dat als de definitieve specificatie binnenkomt ter kennisneming, het iets meer zal zijn. Als het gouvernement nu reeds geen verantwoording kan geven aan de Raad met gezonde argumenten (deze zogrote som) dan rijst de vraag: Als wij de definitieve rekening krijgen, met welk ander argument zal het gouvernement dan komen? Het huidige argument is niets anders, dan dat de prijs van de werklieden een van de faktoren is die de oorzaak zijn, dat de plant 3 miljoen meer kost. Een ander argument is dat gedurende de periode van de bouw men aan verschillende plaatselijke werklieden speciale training had moeten geven om te voorkomen dat er buitenlandse werklieden op ons eiland kwamen.

Mijnheer de Voorzitter, als het misschien is dat de twee faktoren tot konsekwentie hadden, dat de prijs van de plant zozeer gestegen is, dan is het zeer moeilijk te zeggen dat deze twee faktoren de oorzaak zijn van zo'n hoge som. Was het nou 1 miljoen, dan konden wij zeggen dat het er mee door kon. Zoals een/raadslid gezegd heeft was er salarisverhoging, kindertoelage maar dat alles bijelkaar kan nooit tot zo'n grote som komen. En de berekening van 1956 was volgens het Eilandsbestuur later veranderd en de latere verandering, was zoals ik gezegd heb, vanwege salarisverhoging enz. Toen in het jaar 1955 het Eilandsbestuur met de bouw van de waterplant begonnen was, was er maar één berekening er was geen sprake van prijs van een "labour" tegen een andere, maar de prijs was gelijk alle andere tijden, het was hetzelfde prijs als het gouvernement betaalt. En het is nog steeds bekend bij het volk van Aruba dat na de Lago het Gouvernement het beste betaalt.
Mijnheer de Voorzitter, de manier, zoals het Eilandsbestuur deze verordening heeft voorgesteld voor goedkeuring aan de Eilandsraad, laat geen enkele deur open voor een lid om voor zichzelf te kunnen beoordelen of hij zijn steun kan geven aan dit voorstel. Wij zijn geen kinderen meer, wij zijn allen grote mensen en verschillende keren is er in deze zaal gezegd, dat de leden van de Eilandsraad niet voor de verantwoordelijkheid moeten vluchten en ik zou willen vragen, Mijnheer de Voorzitter, hoe kunnen de leden van de Eilandsraad verantwoordelijkheid dragen als hen een verordening in zo'n vorm wordt voorgelegd, waarin men zegt: de waterfabriek kost niet minder dan F. 8.311.754,-- meer

/ander

Het kan het niet krijgen omdat het niet naar behoren is uiteengezet en als we later het tweede voorstel krijgen dan hoop ik dat vanwege het Bestuurscollege we dat zullen krijgen zoals het behoort te zijn. Met andere woorden, dat als het moment daar is dat ik mijn goedkeuring moet geven en indien ik tegen stem, ik heb al gezegd, dat ik niet tegen de waterfabriek stem, omdat dit niets te maken heeft met de waterfabriek, maar de lening om de uitgaven te dekken zonder de goedkeuring van de Eilandsraad. Tot hier dan, Mijnheer de Voorzitter, dank U.

(Vertaling rede van O.S. Henriquez blz. 1 - 27)

Mijnheer de Voorzitter, de heer Fichi Croes heeft zijn mening gegeven over deze lening en het feit dat dit projekt F. 3.000.000,-- meer heeft gekost dan geschat was. De heer Croes heeft gezegd dat we geen rekenschap hebben gegeven van die F. 3.000.000,-- en dat wij geen rekenschap kunnen geven. Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer Croes vraagt ons om rekenschap te geven, wanneer de heer Croes rekenschap geeft van al het geld dat hij van het Gouvernement verbruikt heeft, niet alleen toen hij als gedeputeerde werkte, maar ook later toen hij niet meer werkte, dan zal ik ook rekenschap geven.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft gezegd dat een kontrakt niet op basis van een raming getekend kan worden, volgens mij heeft hij noch tegen de Eilandsraad noch tegen het Bestuurscollege gesproken, volgens mij heeft hij een zekere indruk willen wekken aan hen die niet beter weten en zich nu in de publieke tribune bevinden. Hij weet het wel beter, omdat hij toen ook in het Bestuurscollege was. Hij was er zelf mee eens. Dus, Mijnheer de Voorzitter, volgens mij is het belachelijk wat de heer Croes zonet heeft gesproken.
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat ik alle vragen beantwoord heb. Dank U.

(Vertaling rede van E.O. Petronia, blz. 28)

Ik geloof dat ik duidelijk genoeg ben geweest, Mijnheer de Voorzitter, ik zie geen noodzaak om hier verder op in te gaan, alleen naar aanleiding van de uitlating van de heer Porfirio Croes zou ik willen zeggen dat waar de heer Croes gezegd heeft dat een kontrakt niet op een raming getekend kan worden, het klinkt vreemd dit uit de mond van de heer Fichi Croes te moeten horen. Hoe we een huis met een fabriek kunnen vergelijken, wel in het geval van een huis op zich, een fabriek op zich, niet. De vergelijking van een huis met een fabriek, van een brug met een weg, is slechts met de bedoeling om het ene projekt met het andere te vergelijken.
Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

(Vertaling rede van P. Croes, blz 1 - 36)

<u>DE HEER P. CROES:</u> Mijnheer de Voorzitter, met aandacht heb ik maar de antwoorden van de heer Gedeputeerde Henriquez geluisterd. Omtrent hetgene ik gesproken heb. Het spijt me te moeten constateren dat de heer Gedeputeerde Henriquez het Papiaments niet wil begrijpen of dat hij het Papiamentse dialekt niet apprecieert, daar ik geen moment heb gezegd dat het Bestuurscollege geen rekenschap kan geven, integendeel, ik heb het Bestuurscollege om rekenschap gevraagd. Zeer sarcastisch heeft de heer Henriquez mij geantwoord of ik rekenschap kan geven over de tijd

slikken. Hier, in de Eilandsraad zelf, kort geleden, toen we de verordening van verhoging van Winstbelasting aan het behandelen waren, vertelde de heer Henriquez ons dat het Bestuurscollege met de Lago gesproken heeft en dat de Lago er niets op tegen had, terwijl het Bestuurscollege op dat ogenblik al wist dat de Lago tegen was. Daarna heeft het Bestuurscollege een brief van protest ontvangen, waarin de Lago protesteerde tegen de verhoging van de winstbelasting en tot vandaag heeft de Eilandsraad er niets van gehoord. Dit noem ik: de leden van de Eilandsraad voor marionetten houden. We zien hier dat de lening F. 200.000,-- inhoudt om de hydroponics uit te breiden. Hierin heeft een lid van de regerende partij categorisch aan de heer Henriquez gevraagd of F. 200.000,- voor chickenfarm bij de hydroponics zou worden gebruikt en of een vergunning misschien door de heer Robins of een ander is gevraagd. De heer Henriquez heeft geantwoord: Nee, dat geld wordt niet voor de chickenfarm gebruikt en de heer Robins heeft ook geen vergunning gevraagd. In dit stuk zien we dat de heer Robins inderdaad een vergunning heeft gevraagd, het staat hierin en des te meer toen de heer Henriquez als gedeputeerde aan de Eilandsraad gezegd heeft dat deze som niet voor de chickenfarms gebruikt zal worden, zijn bij het Bestuurscollege stukken uit Holland binnengekomen dat de broeikassen voor de kuikens al uit Holland zullen komen.

Hier zien we hoe de leden van de Eilandsraad als marionet worden gebruikt. Hier vinden we weer niets anders dan F. 200.000,-- ik zeg niet dat het niet zal worden gebruikt om uit te breiden en ik zeg ook niet dat de hydroponics een fiasco is, nee dat zeg ik niet, omdat ik nog moet kunnen bewijzen dat die hydroponics in de toekomst zal produceren, als we zo doorgaan en er onze tijd voor nemen, zoals het een Eilandsraadslid betaamt en als we al deze stukken nu doornemen en in de nota van de Eilandsraad van augustus indien wij hierin zien, dat de heer Henriquez een lid van de Eilandsraad beantwoordt en zegt, dat het niet meer nodig is en het niet noodzakelijk is om de hydroponics uit te breiden, dan is het te verwachten dat het tergelegenertijd zal bewijzen rendabel te zijn of niet. En plotseling krijgt men F. 200.000,-- meer voor uitbreiding, laten we hopen dat zij zal worden uitgebreid. En om rekenschap over mijzelf te geven, het spijt me dat de heer Henriquez dat gedaan heeft op een ogenblik dat ik het niet verwachtte. Maar ik ben bereid, zoals ik reeds gezegd heb om elk ogenblik rekenschap te geven. Ik heb een document bij me, Mijnheer de Voorzitter en ik heb de heer Henriquez in het begin al gezegd, bij het binnenkomen, dat ik deze zaal niet wil gebruiken om zaken te bespreken die hier niet thuishoren. De heer Henriquez vraagt me om rekenschap te geven over hetgeen, ik met het geld gedaan heb toen ik gedeputeerde was en toen ik geen gedeputeerde meer was. Daarmee bedoelt de heer Henriquez mijn salaris en mijn salaris is jammer genoeg niet toereikend geweest om/op de bank in Zwitserland te kunnen deponeren. Over wat betreft het salaris, dat ik verdiend heb, toen ik gedeputeerde was en daarna toen ik geen gedeputeerde meer was, als de heer Henriquez nu een gespecificeerde nota wil hebben, niet geraamd dan kan ik het hem geven ook. Niet ik heb vrijwillig geld willen verdienen zonder te werken. Integendeel ik heb het op verschillende manieren geprobeerd, ik heb bij verschillende gelegenheden gezegd dat ik wilde werken voor het geld dat ik verdiende en als het niet zo is, dan heb ik een kontrakt (dat ik nu niet bij me heb) waar de heer Henriquez, de heer Petrona, de heer de Cuba, Zijne Excellentie Minister Irausquin zelf getekend hebben dat als ik geen gedeputeerde meer ben naar Holland kan gaan, terwijl ik mijn salaris bleef behouden.

Ik ben, Mijnheer de Voorzitter, iemand die veel geduld heb en het is in

/het

wat je wilt, je kunt zelfs brieven hierin voorlezen, zoals de heer Croes gedaan heeft, want volgens hem heeft hij het ontvangen van de heer Juancho Irausquin. Ik kan daarop niet ingaan omdat ik niets daarvan weet, ik weet niet of het waar is, omdat ik in de tijd van de heer Croes zoveel heb meegemaakt dat ik niet weet wat ik moet denken van de brief waarover de heer Croes het gehad heeft. In ieder geval als de brief van de heer Irausquin is gekomen dan geloof ik dat het van de kant van de heer Irausquin in goede handen is en dat de heer Croes tegelegenertijd het juiste antwoord daarop zal krijgen. Daar heb ik niet de minste twijfel over. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

(Rede van de heer E.O. Petronia, blz. 1 - 39)

DE HEER E.O. PETRONIA: Wat de heer Fichi Croes gezegd heeft, Mijnheer de Voorzitter, dat hij mij als een expert beschouwt om te kunnen betuigen of iemand al of niet een kontrakt kan tekenen op een raming, wat ik in het algemeen kan zeggen is, dat de enige basis waarop iemand een kontrakt kan sluiten is op een raming. Ik moet eraan toevoegen, dat er verschillende soorten kontrakten zijn en verschillende soorten berekeningen en om alles duidelijker te maken, kan ik zeggen dat ik een geval ken (we praten nu niet over de waterplant omdat we dat niet met een huis kunnen vergelijken), maar b.v. in geval van een huis zelf vind men iemand die een kontrakt sluit waar hij op het ogenblik van het sluiten van het kontrakt bepaalt dat indien er een wijziging mocht komen in de prijzen van materiaal en alle basis-kosten voor lonen e.d., hetzij ten gunste van de persoon, hetzij lager of hoger, deze kosten aan het eind zullen worden verrekend.
Dat Singmaster & Breyer meer zou kunnen vragen, geloof ik dat het onmogelijk is, omdat de rekening met Singmaster & Breyer omtrent deze zaak min of meer vereffend is.
Mijnheer de Voorzitter, als ik verwijs naar de nota die de heer Croes zonet voorgelezen heeft, dan doe ik dat uitsluitend met het oog op het feit, dat mijn naam erin gebruikt werd. Daarin gebruikt de heer Croes zijn naam, Juancho (ik weet niet welke Juancho) en Petronia en ik wil zeggen wat betreft het projekt van Singmaster & Breyer, het hotel en de hydroponics heb ik geen enkel overeenkomst noch met de heer Croes noch met Juancho en wat betreft de percenten waar de heer Croes er zonet over gehad heeft, met genoegen zou ik, (daar de heer Croes een copie heeft en daar mijn naam ook erin genoemd wordt en ik veronderstel, dat hij het origineel heeft) tegelegenertijd als de heer Croes zo goed wil zijn, ook copie toegezonden krijgen. Met de heer Croes had ik een overeenkomst (hoewel deze zaak niet tot de aangelegenheden van deze Raad behoort), waarvan de heer Croes zelf geheel op de hoogte is. Ik geloof niet dat het noodzakelijk is/over die overeenkomst spreken, omdat het uitsluitend tussen twee personen is en helemaal los van enige politieke omstandigheid, buiten elk werk, met uitzondering van het werk, waarover wij een overeenkomst gesloten hebben, daarom geloof ik niet dat de heer Croes het nodig zal achten om die overeenkomst te noemen.
Met andere woorden, Mijnheer de Voorzitter, wil ik verklaren dat ik, onder geen enkele circunstantie, iets met die nota, noch diens inhoud te maken heb. Ik geloof dat ik dit moet zeggen enkel en alleen omdat mijn naam erin gebruikt wordt en ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen dat ook bij andere gelegenheden, bij publieke vergaderingen van verschillende partijen en in besloten vergaderingen, ik zekere geruchten heb gehoord. Tussen de heer Croes en mij bestaat niets anders dan een normale handelsovereenkomst, zoals het gebruikelijk door onze firma gedaan wordt. Het is geen geheime document, maar het is privé, de heer Croes heeft het
/om

hebber.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

e. Landsbesluit van 9 december 1959 no. 1, Ag. no. 10612, houdende bepaling, dat op Koninkrijksdag van de landsgebouwen enz. zal worden gevlagd.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

f. Landsbesluit van 28 december 1959 no. 2, Ag. no. 11939, houdende benoeming van de voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van de Algemene Rekenkamer.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

g. Ongedateerde brief van de heer F. Hernandez, ingekomen op 28 december 1959, houdende ontslagaanvrage als lid van de Eilandsraad.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

h. Nieuwjaarswensen van: de Regering van de Nederlandse Antillen, de direkteur der posterijen en de Vereniging Suriname.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

i. Brief van de Voorzitter van het hoofdstembureau dd. 5 januari 1960 no. 13191, waarbij wordt aangeboden afschrift van zijn besluit van 5 januari 1960 no. 13191 tot benoeming van de heer J.E. Irausquin in de vacature, ontstaan door de ontslagneming van de heer F. Hernandez.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

j. Brief van de Voorzitter van het hoofdstembureau dd. 12 januari 1960 no. 160, houdende mededeling dat de heer J.E. Irausquin zijn benoeming niet aanneemt.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

k. Brief van de Voorzitter van het hoofdstembureau dd. 12 januari 1960 no. 160, waarbij wordt aangeboden afschrift van zijn besluit van 12 januari 1960 no. 160 tot benoeming van de heer A.I.W. Wijngaarde als lid van de Raad.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

"Ik zweer dat ik middellijk /̄ onmiddellijk onder welke naam of voorwendsel ook in verband met mijn verkiezing als lid van de Eilandsraad aan iemand, wie hij ook zij iets heb gegeven of beloofd noch zal geven. Ik zweer dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten van niemand hoegenaamd enige belofte hoegenaamd zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik zweer trouw aan de Koning, dat ik de voor Aruba geldende wettelijke regelingen steeds zal helpen onderhouden en het welzijn van de Antillen in het algemeen en van Aruba in het bijzonder naar mijn vermogen zal voorstaan".
Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

DE VOORZITTER: Alhoewel de heer Hernandez vanavond hier niet aanwezig is, wil ik hem toch van harte dank zeggen voor de periode, waarin hij lid is geweest van dit college en voor het werk dat hij gedurende die periode voor het eilandgebied Aruba heeft gedaan. De heer Wijngaarde als nieuw lid van dit college roep ik van harte welkom toe en ik hoop dat de samenwerking met U in dit College prettig zal zijn en dat wij immer kunnen rekenen op Uw medewerking,Mijnheer Wijngaarde.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van geldleningen ten bedrage van N.A. F.5.000.000,-- (Ag. no. 3; bijlage 1960 no. 1).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft gemeend ons vandaag te moeten voorleggen een ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van geldleningen tot een bedrag van N.A. F. 5.000.000,--. Over dit ontwerp werd in de commissie-vergadering of zoals het thans heet huishoudelijke vergadering van de Eilandsraad uitvoerig van gedachten gewisseld. Een gedachtenwisseling die vaak een felle toon aannam. De grote oorzaak van deze uitvoerige gedachtenwisseling was de gedachte, die trouwens onder woorden werd gebracht: hoe bestaat het dat een Bestuurscollege met gelden van de gemeenschap op zo'n onverantwoorde wijze omspringt? Gelden van de gemeenschap beheren, Mijnheer de Voorzitter, betekent zuinig zijn, op het gierige af, zuinig zijn. Nauwkeurig overwegen watmet de besteding der gelden wordt verkregen, afwegen het ene nut tegenover het andere en uiteindelijk die oplossing kiezen, welke het meest ekonomisch nut paart aan de minste financiele offers. Dat, Mijnheer de Voorzitter, is zuinig beheer voeren met de gelden, die ten behoeve van de gemeenschap door onze bevolking bij elkaar worden gebracht.

Mijnheer de Voorzitter, wij hebben het in deze zaal reeds vaker betoogd. Dit Bestuurscollege voert geen zuinig beheer, dit Bestuurscollege leeft van de grote hoop, dit Bestuurscollege doet aan potverteren, dit Bestuurscollege gaat uit van de gedachte: na ons de zondvloed. Talloze malen is door ons geattendeerd op de fatale gemoedstoestand van het huidige Bestuurscollege, maar even talloze malen was onze stem de stem die roept in de woestijn. Laten wij allereerst het eilandelijke zeewater-distillatie-bedrijf onder de loupe nemen. De onkosten voor dit projekt werden geraamd op F. 20.000.000,--. Onzerzijds is meerdere malen betoogd dat deze kosten te hoog zijn,

/̄ noch

Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege konstateert in de stukken dat kasgelden slechts kunnen dienen tot het doen van betalingen, die in de begroting zijn geraamd en derhalve door de Eilandsraad zijn goedgekeurd, dat kasgelden niet kunnen worden gebruikt voor betalingen, welke niet in de begroting zijn geraamd.
Even zo vrolijk wordt toegegeven dat de leningen tot een bedrag van F. 20.000.000,-- werden opgenomen i.v.m. de raming van het bouwfondsdat eveneens F. 20.000.000,-- bedroeg. Thans blijkt ruim F. 23.000.000,-- te zijn uitgegeven en wordt er gekonstateerd dat tot nu toe deze uitgaven zijn gefinancieerd uit kasgeld. Meerdere inlichting is blijkbaar niet te krijgen, hier moet de Raad het maar mee doen. Straks zal hier de loftrompet over het Bestuurscollege worden gestoken en op de vraag van de oppositie waar het Bestuurscollege het recht vandaan haalt om zonder raadpleging van de Raad ruim F. 3.000.000,-- meer uit te geven, vindt het Bestuurscollege het niet nodig te antwoorden. Waarom ook,de koppen zijn immers geteld, het aantal voorstemmers is bekend.
Dat/waterdistillatie-inrichting, dank zij de persoonlijke bemoeiingen van het Bestuurscollege een kleine F. 3.000.000,-- meer kost dan oorspronkelijk was begroot, och Mijnheer de Voorzitter, na ons de zondvloed. Dat dit bedrag nog jaren op ons nageslacht zal drukken, te erger daar de struktuur op Aruba zich in dalende lijn beweegt, na ons de zondvloed. Dat de belastingbetaler, de kleine man, nog jaren gebukt zal gaan onder de gevolgen van het beleid van dit Bestuurscollege, na ons de zondvloed.
Maar Mijnheer de Voorzitter, als de zondvloed komt, kan deze wellicht niet te stuiten zijn. Waarom zou het Bestuurscollege zich daar druk overmaken? Er zijn landen waar het heerlijk toeven is, mits men over voldoende kontanten beschikt.

Mijnheer de Voorzitter, een even groot fiasco is de zg. hydroponicsfarm, met veel tamtam aangekondigd, de groenten zouden goedkoper worden, Gedeputeerde Henriquez liet zich vol trots in Miami of in Santo Domingo, ik weet het niet meer, fotograferen met manshoge boerenkool en prei. Dat was iets voor Aruba. En nu gaan we er weer eens F.200.000,- in steken, vrolijk en fris. Ekonomisch nut? Geen. Maar het is een stokpaardje van het Bestuurscollege dus mag het wel een paar miljoentjes meer kosten in de toekomst. Normaliter zou iedere zakenman, iedere N.V., die opnieuw geld zou moeten suppleren, allang gestopt zijn of zich failliet laten verklaren. Met belastinggeld hoeft dat niet, dat de hydroponicsfarm nog niet eens een honderste deel van de behoeften van Aruba dekt, dat de beheerder er geen heil inziet en dus probeert een bijverdienste door middel van een chickenfarm te krijgen, hindert niet. Deze man doet dit niet voor niets, Mijnheer de Voorzitter. Hij tracht zich veilig te stellen vóór het grote debacle, vóór de zondvloed komt.

Ook hier weer geen inzage van de rapporten van de Accountantsdienst Mijnheer de Voorzitter, ik herinner mij, dat de heer Henriquez ons heeft beloofd, hij heeft gezegd, zodra het rapport van de Accountantsdienst klaar komt, zal het aan de Raad worden overgelegd. Hij zei dat hij er trots op was dat een fraktielid van mijn zijde het rapport tegemoet wilde zien om in de trots van Gedeputeerde Henriquez te kunnen delen. Maar later horen wij dat dit rapport voor intern gebruik is en niet aan de Raad kan worden overgelegd. Overal ter wereld, Mijnheer de Voorzitter, elke week, er zijn hier meerdere Statenleden krijgen

/de

zijn kennis te nemen van alle rapporten, kontrakten en alle andere stukken betrekking hebbende op eerdergenoemde projekten,

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. C.A. Eman,
D.G. Croes,
M. Croes.

Mijnheer de Voorzitter, straks zal ik deze motie in stemming brengen, met Uw toestemming natuurlijk. Voorlopig kan ik hiermee volstaan. Dank U.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft een kontrakt getekend met Singmaster & Breyer voor het bouwen van een een zeewaterdistillatie-bedrijf ter waarde van F. 20.000.000,--. Bij monde van Gedeputeerde Henriquez werd indertijd hier mede gedeeld,dat dit projekt niet meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten. Nu krijgen wij te horen dat dit projekt ongeveer F. 23.105.614,-- kost, tot nu toe, in afwachting van de rapporten van de Accountantsdienst, wat zeer zeker zal uitkomen met een ietsje meer. Ik hoop dat het niet de F. 28.000.000,-- te boven gaat. Bij de toelichting van deze geldleningen heb ik kunnen opmerken dat deze bedragen zijn gestegen in verband met de stijging der lonen e.a. Voorzover mij bekend heeft er in die tijd geen stijging plaatsgevonden. Integendeel, vanaf die tijd zitten wij in een dalende konjuktuur. Verder heb ik opgemerkt dat veel meer kosten werden aangebonden dan wat geraamd was. Ik heb wel opgemerkt in het kontrakt wat zeer zeker de prijs van dit waterprojekt zo exorbitant heeft doen stijgen, dat de agent van Singmaster & Breyer hier op Aruba een enorm kapitaal winst heeft gemaakt, o.a. heb ik in dat kontrakt gelezen dat de agent (het is nu Engels): "in full consideration for the performance by the agent of its undertaking hereunder, the agent shall receive in guilders (Netherland Antillian currency) the following renummerations:

a. labour shall be reimbursed at cost as defined below, plus 10%.
Ja, dit wel, dit heeft de prijs van het waterprojekt zo exorbitant doen stijgen.

b. "Purchased materials and supplies shall be reimbursed at cost as defined below plus 7½%;
c. equipment shall be reimbursed at rental rates established in 1955 the Association Equipment Distributors;
d. small tools and administrative accessories such as type-writers, stationary payroll forms, foreman time-cards, etc. necessary for the performance and administration of the work, shall be reimbursed at 5 per cent of the cost of all labor.

Ja, Mijnheer de Voorzitter, hieruit kunnen wij duidelijk opmerken waarom de prijs zo hoog is gestegen. De agent verdient over alle arbeiders, dus inclusief verzekering, transportatie enz. enz. over alles een globale som van 10% en bij de machinerieën ook een mooi bedrag erbij. Ja, Mijnheer de Voorzitter, als de Eilandsraad in het begin zoals gevraagd werd, om deze plannen over te leggen, dan hadden wij deze onnodige onkosten gezamelijk kunnen reduceren. Mijnheer de Voorzitter, om nu over te gaan juist in een tijd dat wij precair zijn met gelden van de gemeenschap F. 5.000.000,--, het is geen kleinigheid, Mijnheer de Voorzitter. Als dit bedrag werkelijk goed werd aanbe-

Mijnheer de Voorzitter, ik wil een beroep doen op mijn vrienden aan de overkant om niet langer naar de pijpen van het Bestuurscollege te blijven dansen, maar om tot inkeer te komen voordat het te laat is. Mijnheer de Voorzitter, in den vervolge ware het dienstig dat alle projekten, die het Bestuurscollege wil ondernemen, eerst in de Raad tot volledige klaarheid worden gebracht om zodoende nodeloze verkwisting van belastingcenten te voorkomen.
Dank U.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil slechts een kort woordje doen, wat betreft de algemene beschouwingen. Wij hebben rekening te houden bij het aangaan van een kontrakt ter uitvoering van een of ander projekt met twee dingen: of het is een vastgesteld bedrag wat de uitvoerder stelt of het is een raming.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege is niet machtig geweest om bij de bouw van dit waterprojekt, een vast bedrag los te krijgen van de bouwer. Deze mijnheer, die belast is met de bouw van dit projekt heeft een zeker deel van dit bedrag vast kunnen stellen, het andere deel was afhankelijk van faktoren, een lange rij die ik hier zou kunnen opnoemen, het transport, afleveren aan fabriek, de kosten hier voor het vervoer, de arbeidslonen en zoveel faktoren, hieraan verbonden.
Mijnheer de Voorzitter, inderdaad is iedereen er mee eens, dat een bedrag van 3 miljoen, een lening aan te gaan van 3 miljoen, wat uiteindelijk betaald zou moeten worden op de eerste plaats door het waterprojekt zelf, misschien eerst door de belastingbetalers, maar later door het waterprojekt zelf, dat is zeer zeker een groot bedrag, Mijnheer de Voorzitter, daar twijfelt niemand aan.

Maar Mijnheer de Voorzitter, wij moeten hier met realiteiten werken en even een vergelijking maken, welk deel van deze 3 miljoen deel uitmaakt van de 20 miljoen. Het komt dikwijls voor dat men het voornemen heeft om een huis te bouwen, laten we even een klein voorbeeld nemen, Mijnheer de Voorzitter, van F. 10.000,--, maar als het eindelijk klaar is komt het te staan op F. 11.500,--, dat is F. 500,-- meer. Het is dus hetzelfde geval als bij deze F.3.000.000,-- bij F. 20.000.000,--. Daarom geloof ik niet dat hier geinsinueerd moet worden en verdachtmakingen op tafel gelegd worden, als zouden er andere faktoren zijn, waardoor deze F. 3.000.000,-- meer betaald moeten worden. Mijnheer de Voorzitter, het is allemaal leuk om hier te insinueren en te spreken over een agent. Wanneer men uiteindelijk een kontrakt of enkele regels daarvan voorleest, dan vind ik dat leuk, maar men moet ook andere dingen bijvertellen. Men moet vertellen dat de bouwer van dit projekt niet bereid was tot de bouw over te gaan, mits er hier een plaatselijke agent werd aangewezen.
En Mijnheer de Voorzitter, er zijn drie maatschappijen geweest, die ingetekend hebben voor dit agentschap. De firma, die uiteindelijk als agent werd aangewezen, was de firma, die het goedkoopste was, dat het toevallig Mijnheer Piet is of mijnheer Jan, Mijnheer de Voorzitter, dat laat mij koud. Het gaat bij deze zaak om objektief beredeneren en dan vind ik het niet leuk, Mijnheer de Voorzitter, dat iemand hier in de Raad verdachtmakingen doet aan het adres van een agent. Deze agent is de goedkoopste geweest, dat is altijd te bewijzen, zwart op wit. Ik vind het leuk als iemand hier een deel van het kontrakt voorleest, maar laat hem dan het hele kontrakt voor-

Mijnheer de Voorzitter, het is wel tekenend voor het ondoordacht beleid van het Bestuurscollege, dat wij jaren nadat besloten is om een nieuwe waterplant te bouwen, nog moeten spreken over de financiering hiervan. Nog erger wordt de zaak wanneer men het voorstel dat voor ons ligt grondig bestudeert. De kern van de zaak ligt zo: de waterplant heeft 3 miljoen guldens meer gekost dan oorspronkelijk geraamd, zo ver men tot het ogenblik heeft kunnen nagaan. Dit bedrag is voorlopig betaald geworden uit kasgelden, gelden dus opgenomen op korte termijn en nu wordt er een lening van 5 miljoen guldens gevraagd, om de drie miljoen guldens aan kasgeld af te lossen en om andere diverse werken uit te voeren.

Waarom is de waterplant zo duur geworden? De redenen door het Bestuurscollege gegeven in de toelichting tot dit ontwerp zijn niet erg overtuigend. In de eerste plaats: de raming voor het projekt was gebaseerd op het prijs en loonpeil zoals in 1956 bekend doch sedertdien gedurende de uitvoering van het werk zijn deze gestegen. Dit moge inderdaad waar zijn, doch het ongebruikelijke is dat de overheid, de opdrachtgever, voor de uitvoering van dit projekt het risiko van gestegen lonen en prijzen volledig op zich heeft genomen. Deze ongebruikelijke bepaling is een van de redenen waarom het kontrakt met Singmaster & Breyer geen genade heeft kunnen vinden in mijn ogen. Het is de gewoonte en vooral waar het overheids gelden betreft, dat de aannemer het risiko van fluktuatie op zich neemt. Daarom is hij per slot van rekening aannemer en ook ondernemer. Men kan zich voorstellen dat een aannemer tot op zekere hoogte zich dekt tegen onvoorziene loonsstijgingen, vooral waar deze tot stand kunnen komen door direkte ingrijpen van de overheid, doch het is beslist onjuist dat b.v. het eilandgebied gestegen kosten van materiaal dat uit alle uithoeken van de wereld afkomstig zou kunnen zijn, moet absorberen, terwijl juist de aannemer beter in staat is deze mogelijke fluktuaties te schatten en zich er tegen te dekken.

Mijnheer de Voorzitter, waren deze soorten ondeugdelijkheden en imperfekties in het kontrakt met Singmaster & Breyer er de oorzaak van dat ondanks herhaalde verzoeken het kontrakt nooit ter inzage door de Raadsleden is gelegd? Een beter kontrakt, een waarbij het eilandgebied niet zo veel veren heeft moeten laten, had zeker binnen ons bereik gelegen. Singmaster & Breyer was niet de enige firma ter wereld die de bouw van het waterprojekt op zich had kunnen nemen. Nog vraag ik me af: waarom zijn er indertijd geen openbare aanbesteding gehouden zoals gebruikelijk voor overheidswerken. Waarom werd Singmaster & Breyer het werk gewoon in de schoot geduwd?

Het Bestuurscollege dat tijdens de uitvoering van het werk vooral de lonen zijn gestegen omdat deze aanvankelijk waren geraamd op basis van de lonen in het particulier bedrijf, terwijl later op hogerliggende loonschaal van de overheid werd overgestapt. Deze overstapping was geen gevolg van onvoorziene omstandigheden, geen force majeure, doch een doelbewuste beslissing, die overzienbare konsekwenties moest hebben. Toen het Bestuurscollege deze beslissing nam wist zij dat de beslissing gepaard zou gaan met financiele offers. De raad had onverwijld van deze beslissing op de hoogte gesteld moeten worden teneinde er zijn oordeel over uit te spreken. Doch het Bestuurscollege heeft gehandeld, zonder machtiging of goedkeuring van de Raad, in een aangelegenheid waarin miljoenen zijn betrokken. Het Be-

college, zelf naar voren gebracht, reeds niet meer akkuut waren.

Mijnheer de Voorzitter, gezien het vorenstaande heb ik geen enkele aanleiding kunnen vinden om dit voorstel tot het aangaan van een andere 5 miljoen lening te steunen en daardoor mede te werken aan de omzetting van een bedrag van minstens 3 miljoen van reeds opgenomen kasgelden in langlopende leningen. Ik acht me ook niet geroepen om het Bestuurscollege aanwijzigingen te geven hoe zij wel de reeds opgenomen kasgelden, gelden op korte termijn in kapitaalwerken geinvesteerd, bij het bankwezen moet aflossen.
Indien het Bestuurscollege genegen is om dit ontwerp in te trekken en met andere voorstellen wil komen om de opgenomen kasgelden af te lossen en om een lening om de andere kleinere projekten te kunnen uitvoeren, zal ik deze voorstellen zeer graag willen bestuderen en op de merites beoordelen. Hoewel het Bestuurscollege er nog niet in is geslaagd voldoende gegevens aan de Raad over te leggen teneinde te bewijzen dat er F. 2.000.000,-- geleend moet worden voor de ontwikkeling van het aloë-cultuur, voor kapitaalverstrekking aan de hydroponicsfarm, voor de uitdieping van de havenmond enz, zou ik onder zekere voorwaarden wel bereid zijn hiervoor mijn stem aan dit gedeelte van de lening te geven. Een van de hoofdvoorwaarden natuurlijk dat de F. 200.000,-- voor de hydroponics wordt gebruikt om het kleinbedrijf in de agrarische sektor op het eiland te bevorderen.
Tenslotte wil ik mijn geachte mede-raadsleden waarschuwen dat indien zij vanavond het voorstel van het Bestuurscollege goedkeuren, zij hun goedkeuring zullen hechten om niet vijf maar ACHT miljoen guldens te lenen. Door het omzetten van 3 miljoen guldens aan opgenomen kasgelden in langlopende leningen, krijgt het Bestuurscollege op grond van de niet ingetrokken verordening tot het aangaan van kasgeldleningen een speling, wederom carte blanche om 3 miljoen op te nemen. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het voorstel tot het aangaan van een lening van 5 miljoen kan ik wel zeer kort zijn. Deze lening kan gesplitst worden in twee delen:
1. F. 3.000.000,-- ter dekking van de meerkosten van het waterprojekt;
2. F. 2.000.000,-- voor bepaalde doeleinden voornamelijk gericht op projekten, die voor de ekonomische ontwikkeling van Aruba van belang kunnen zijn, ofschoon er dezerzijds wel bezwaren zijn tegen het een en ander.

Wat betreft de F. 3.000.000,-- ter dekking van de meerkosten van het waterprojekt, moet ik zeggen dat we geen enkele verantwoordelijkheid dragen voor het projekt zoals indertijd aan ons voorgelegd, noch voor de uitvoering daarvan en de daaraan verbonden konsekwenties.
Wat het bedrag van F. 2.000.000,-- betreft ben ik in principe bereid mijn goedkeuring hieraan te geven, doch niet voor alle projekten hierin genoemd, met name niet voor de hydroponicsfarm, voordat het rapport van de Accountantsdienst ons wordt voorgelegd, zoals beloofd. Gezien de kombinatie van de doeleinden van de lening kan ik mijn stem niet

un courant ku mester informa, enlight pueblo debidamente a publica informacion falso, mi mester bisa tambe serca: boso a hacie di mala fe, intencionalmente. Nos no ta considera esei un error y ya ta mas ku un bez caba cu Arubaanse Courant a publica informacion robes of a drei cierto publicacion di gobierno net pa robez y nos ta di full opinion puramente pa mala fe.

Y, Señor Presidente esei ta causa cu e total costo di e planta di awa a sali mas halto, pero no ta asunto ku departamento di accountantsdienst a haci ningun sorto di descubrimento. Ta plannan anterior a wordu cambiá. Esey ta mescos cu ora bo traha un cas di 20.000 florin y un cierto contratista a huste pa e prijs ei. Pero si despues cu ya tal kontrakt a wordu firma bo of bo señora a pidi mas adiccion ariba, mas kamber, un kamber pa haci gymnastiek, un dansvloer, baki pa flor, naturalmente e prijs di 20.000 florin no ta valido mas, e mester subi mas cu esei.
Pero considerando ariba e miseria di awa cu Aruba a libra di e door di a construi tal planta na Balashi, nos ta conforme manera e la wordu construi y e valor di e planta.
Señor Presidente mi fraccion lo vota voor pa e prestamo aki.

<u>DE HEER P. CROES:</u> Señor Presidente, awe nochi Eilandsraad tin su dilanti un ordenanza pa apodera gobierno insular di teritorio di Aruba pa pasa over na presta un suma di F. 5.000.000,--. E ordenanza ta contene 3 argumento pa parti di gobierno insular, cual despues di un profundo estudio, ta penami di mester bisa cu e argumentonan aki pa un hende di poco sencia comun un por sali na claridad cu e planta di 20.000.000,-- por pasa 3.105.614 florin. Ademas, Señor Presidente, cu loke gobierno ta participa Raad cu e specificacion ricibi ainda no ta esun definitivo. Cu otro palabra anto, prome cu haya e specificacion definitivo, ya caba e planta a pasa 3.105.614 florin. Cu otro palabra anto, ta di spera cu ora e specificacion definitivo drenta pa nos informacion, lo e ta algo mas. Y si fei di awo caba gobierno no por duna cuenta na Eilandsraad cu argumentonan sano, e suma tan grandi aki, e pregunta ta: ora nos haya e calculacion definitivo, cu ki otro argumento gobierno lo bini? E argumento actual no ta nada otro cu prijs di trahadornan ta un di e factornan cu ta causa e consequencia cu e planta ta costa tres millon mas. Otro argumento ta cu durante periode di construccion mester duna training especial na diferente trahadornan di aki mes, pa evita trahador di afo drenta nos isla.
Señor Presidente, si acaso mes e dos factornan aki por tin cu nan e consequencia cu e planta a subi asina tanto, anto ta masha dificil pa nos por bisa e dos factornan ei ta e causa di un suma asina tanto halto. Acaso e por tawata un millon, ainda nos por bisa e ta pasabel. Manera otro miembro di Raad a bisa tawatin aumento di salario, tawatin kindertoelage tur esakinan agrega aserca nunca no por pasa e suma tan grandi aki. Y e calculacion di 1956 segun gobierno insular a cambia despues y e cambio despues, ta manera mi a caba di bisa, aumento di salario etc. Ora gobierno insular di Aruba na anja 1955 a cuminza traha planta di awa, tawatin un solo calculacion, no tawatin cuestion di prijs di un labour contra otro, sino e prijs tawata igual cu tur otro temponan, tawata e mes un prijs cu gobierno ta paga. Y ta bon conoci ainda den pueblo di Aruba, despues di Lago ta gobierno ta esun cu ta paga miho.
Señor Presidente di e forma con gobierno insular a presenta e ordonanza aki pa aprobacion di Eilandsraad e no a laga ningun porta habri pa un miembro por huzga pa su mes, si e por duna su apoyo na e proposicion aki. Nos no ta mucha mas, nos tur ta hende grandi y varios biaha den e sala aki a wordu interpreta miembronan di Eilandsraad no mester corre pa responsa-

tonan fuera di aprobacion di Eilandsraad. Te aki Señor Presidente masha danki.

(voor vertaling, zie appendix)

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats heeft het geachte lid Eman het gehad, die blijkbaar niets anders te doen heeft dan dezelfde plaat die hij voor het eerst in januari 1956 hier heeft afgedraaid dag in dag uit, althans hier in deze vergadering, hetzelfde liedje weer af te draaien. Mijnheer de Voorzitter, het lid Eman heeft niets, maar dan ook niets gezegd, er zijn helemaal geen andere lichtpunten gekomen of argumenten, dan wat hij in de vorige vergaderingen naar voren gebracht heeft, het is iedere keer weer hetzelfde liedje, waarop wij in deze Raad reeds ettelijke keren hebben geantwoord en Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat nu de tijd gekomen is dat ik mij als gedeputeerde verschoond mag achten op hier verder in te gaan en zonder meer kan verwijzen naar de antwoorden reeds gegeven in de vorige vergaderingen zoals vastgelegd in de notulen.

Mijnheer de Voorzitter, niet alleen de kritiek van de heer Eman t.a.v. het projekt als zodanig is een herhaling geweest, een eentonige herhaling zonder enige staving met feiten, maar ook zijn instigatie, beschuldigingen van corruptie in het feit dat bepaalde personen bedragen in hun zak hebben gestoken is ook niets nieuws, Mijnheer de Voorzitter, en ook hierop kan ik antwoorden zoals ik reeds eerder gedaan heb: zo de waard is, vertrouwt hij zijn gasten. Hoe kan het anders Mijnheer de Voorzitter? De geschiedenis van de A.V.P. en van de heer Eman en de familie Eman, heb ik meer dan eens in deze Raad naar voren gebracht, ik geloof niet dat het noodzakelijk is dit te herhalen, bovendien is het aan Aruba allang bekend. De heer Eman heeft gezegddat het beleid van de overheid t.a.v. haar financien zodanig moet wezen dat wij zo zuinig mogelijk moeten wezen, ja, we moeten zelfs gierig wezen.
Mijnheer de Voorzitter ik geloof dat er meer bij komt kijken, wanneer men een financieel beleid voert bij de overheid. Ik geloof dat het ook van belang is, dat men de financiën van de overheid zodanig moet aanwenden dat men het eiland opbouwt, zowel ekonomisch als in andere opzichten. En dat is wat ik reeds eerder heb gezegd in deze Raad, wat het vorige bestuur zo verwaarloosd heeft. Men heeft het geld toen ook opgemaakt, maar men heeft er niets mee gedaan, men heeft niets om te kunnen tonen, nu ziet men tenminste wat er met het geld gebeurt. Men vraagt zich af: wat is er toen met al het geld gebeurd? Mijnheer de Voorzitter, de heer Eman zegt dat hij en de leden van de Raad geen inzage hebben gehad van de kontrakten met Singmaster & Breyer en de agent en van de rapporten door de diensten voorgelegd aan het Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, het spijt me de heer Eman te wijzen op een onjuistheid, de heer Britten heeft dit reeds bewezen door een deel van het kontrakt voor te lezen, het kontrakt of de kontrakten zijn wel ter inzage gelegd van de leden van de Raad. Wat dat betreft is de heer Eman en ook de heer Max Croes absoluut abuis. Het is alleen de interne adviezen die niet voorgelegd zijn aan de Raad en Mijnheer de Voorzitter, dat is een heel normale zaak, want als we de interne adviezen aan het Bestuurscollege moeten worden voorgelegd aan de Raad, dan zie ik aankomen dat het eiland onbestuurbaar wordt. Het is niet gebruikelijk en ook niet aan te raden. Het Bestuurscollege draagt de

zieningsdienst a.h.w. allemaal idioot zijn, want die hebben al die tijd niet geweten dat het meer zou gaan kosten. Ze hebben het nu dus plotseling van de Accountantsdienst moeten horen, al die tijd heeft de afdeling Financiën, de Accountantsdienst, de administratie van de Watervoorzieningsdienst of niets zitten doen of ik weet niet wat ze deden. Ik weet niet wat deze persoon eigenlijk denkt, maar ik kan wel tot de konklusie komen, dat dit brein, naar mijn gevoel althans, niet bepaald normaal kan zijn geweest, want dit is tegelijkertijd een beschuldiging, een kritiek, ja zelfs een belediging voor degenen die belast zijn met de administratie van Financiën, de financiele administratie van het eilandgebied bij de diverse diensten. Dat men kan denken, dat men kan aannemen, dat men kan publiceren, dat nu ineens de Accountantsdienst hallazgo heeft ontdekt, Mijnheer de Voorzitter, we hebben op Aruba "libertad di prensa", maar zo langzamerhand wordt het "libertinaje di prensa". Mijnheer de Voorzitter, persvrijheid, is een begrip dat wij allemaal hoog houden, maar wanneer deze persvrijheid toevertrouwd wordt in handen van mensen, die een dergelijke mentaliteit op na houden, wanneer wij gevaar lopen dat onze gemeenschap met zo'n invloedrijke en machtig wapen besmet zal worden door een dergelijke mentaliteit, dan vraag ik mij af of de tijd niet is gekomen om ons af te vragen of deze persvrijheid wel verantwoord is om in dergelijke handen te blijven. Nogmaals dit is geen "libertad di prensa", maar "libertinaje di prensa". En thans, Mijnheer de Voorzitter, zou ik willen overgaan om een overzicht te geven van de geschiedenis van dit waterprojekt om te trachten een beetje inzicht te geven in de gang van zaken en te trachten meer begrip te krijgen voor deze overschrijding, die uiteraard, Mijnheer de Voorzitter, eenieder natuurlijk niet aangenaam is. Het Bestuurscollege had natuurlijk veel liever gezien dat dit projekt minder zou kosten of althans minder extensief.

Mijnheer de Voorzitter, in augustus 1955 werden, kort nadat het Bestuurscollege voor het eerst gekozen werd, de eerste kontakten opgenomen i.v.m. een nieuw waterprojekt. Dit omdat het nieuwe Bestuurscollege op het bestuurskantoor in handen kreeg een rapport van het vorige bestuur voor een water-projekt, Mijnheer de Voorzitter, waarvan het oude Bestuurscollege zelf mededeelde dat de prijs van het water even duur zou worden of zou blijven als het vroeger was. Waar ik nog aan wil toevoegen dat thans gebleken is, dat indien dat waterprojekt door het vroegere Bestuurscollege was gebouwd, Aruba weer met een zeer ernstige watersnood zou zitten dit jaar. Dus dat de capaciteit van die fabriek absoluut onvoldoende zou zijn geweest. Hier is geen twijfel meer aan. In januari 1956 bracht het Bestuurscollege het projekt in de Eilandsraad, het Bestuurscollege heeft toen uitvoerig de zaak naar voren gebracht en uitgelegd dat er twee mogelijkheden bestaan, nl. de bouw van het projekt te gunnen aan een aannemer voor een vaste aanneemsom of een kontrakt te sluiten waarbij het eilandsbestuur de vaste kosten zelf betaalt en aan de aannemer een vergoeding uitkeert voor het ontwerpen van dit projekt, het bestellen van het materiaal en de leiding bij de bouw. Ik kan hierbij naar voren brengen dat er indertijd gedacht is over de mogelijkheid van een vaste aanneemsom zoals b.v. het hotel, het kontrakt daarvoor was een bedrag van F. 6.400.000,-- voor de bouw. Dat is een vast bedrag, er komen dus niet meer kosten, althans niet voor de Aruven, alleen maar voor de aannemer. Bij de onderhandelingen bleek dat de aannemer en diverse anderen niet bereid waren dit projekt te gaan bouwen, althans niet tegen een vaste aanneemsom als het minder was dan F. 25.000.000,--. Het Bestuurscollege heeft gemeend, omdat we zeer goed

dus er werd kindertoelage toegekend. Toen zeiden ze: ja, bij de overheid wordt transport toegekend, heen en terug. Wij waren niet zo goed, of we moesten ook transport toekennen aan deze arbeiders. Mijnheer de Voorzitter, ik kan U garanderen dat dit in de honderdduizend guldens heeft gekost, als U in aanmerking neemt dat we over een grote periode ongeveer 700 arbeiders aan het werk hadden.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Max Croes heeft het erover gehad, dat vele buitenlandse arbeiders werden geimporteerd, ja, zelfs barakken werden ervoor gebouwd. Mijnheer de Voorzitter, dit is weer een of ander brainwave van mijnheer Croes, want daar is mij tot nu toe niets van bekend, ik geloof ook de Accountantsdienst niet. Er zijn wel vreemdelingen-arbeiders aan het werk geweest, dat waren de arbeiders die reeds op het eiland aanwezig waren en die toendertijd "lay-off" kregen bij de Lago of bij de Kellogg. Dit waren meestal "skilled labourers". Mijnheer de Voorzitter, toen Singmaster & Breyer de schatting hadden gemaakt, hadden ze berekend, dat waar en wanneer er behoefte was aan "skilled labourers" ook indien zij hier niet aanwezig waren, geimporteerd zouden worden. Ik kan U de verzekering geven dat indien het kontrakt gesloten was voor een vaste aanneemsom, dat we daar niet onderuit zouden zijn gekomen. Zoals b.v. voor het hotel, waar we een kontrakt hadden voor F. 6.400.000,--.
Mijnheer de Voorzitter, indien er op een gegeven geen geschikte timmerlui of metselaars hadden, dat we moeilijk tegen Taylor konden zeggen: je mag ze niet importeren, maar plaatselijke krachten gebruiken. Dan had Taylor terecht kunnen eisen, wat hem dan ook gegund zou zijn, een verhoging van het bedrag. Het Bestuurscollege heeft daarom gemeend het waterprojekt niet alleen te moeten zien als een voorziening in een sociale behoefte, maar ook als een tijdelijke werkverschaffing. Het Bestuurscollege heeft dan ook Singmaster & Breyer verboden om arbeiders te importeren. Er is dan ook voor dit werk geen enkele arbeider geimporteerd, alleen de topmensen, de engineers van Singmaster & Breyer en verder niemand. Totdat men een tekort kwam aan "skilled labourers" temeer ook omdat Kellogg tegelijkertijd bezig was met een projekt bij de lago, die meer betaalde dan wij, moesten wij onze eigen krachten op het werk opleiden hetgeen uiteraard meer kosten betekende. Dit had het grote voordeel, dat wist het Bestuurscollege, dat meer plaatselijke krachten werkgelegenheid kregen met een opleiding, maar aan de andere kant, Mijnheer de Voorzitter, i.p.v. dat het projekt gebouwd werd met laten we zeggen 350 man, moest het gebouwd worden door 700 man. Ook dit Mijnheer de Voorzitter, heeft parten gespeeld. Mijnheer de Voorzitter, iedere maand werd er rapport uitgebracht over de kosten van het projekt. Niet alleen de gemaakte kosten, maar ook de uitstaande verplichtingen en de verwachte kosten. Het was dus aan het Bestuurscollege iedere maand bekend hoeveel het projekt zou gaan kosten. Het laatste is van 31 juli 1959 en toen reeds wisthet Bestuurscollege dat, vanwege al deze feiten die ik zonet heb opgesomd, het projekt ongeveer F.3.000.000 meer zou gaan kosten. Het is dus geen ontdekking van de Accountantsdienst vorige maand, we wisten dit allang. Dit blijkt ook uit de stukken en in de stukken wordt ook uitgelegd, waarom we hier niet eerder mee zijn gekomen. Namelijk staat in de stukken dat de Accountantsdienst bezig is de gehele administratie na te gaan en dat wij het beter achten met het eindrapport daarvan bij de Raad aan te komen, omdat men anders de kans heeft dat men twee keer bij de Raad moest komen.
Mijnheer de Voorzitter, dat men voor het onderzoek en het nagaan van de gehele administratie en de stukken van de uitstaande vorderingen en betalingen voor een werk dat F. 23.000.000,-- gekost heeft, dat drie jaar

een foto van mij in Puerto Rico met boerenkool of andijvie, weet ik veel. Mijnheer de Voorzitter, men kan natuurlijk om bepaalde redenen hier in deze Raad en in de publieke vergaderingen herhalen van "het is een fiasko, het is een fiasko". Dat kan ieder klein kind en ik kan daar geen waarde aanhechten. Ik ben ervan overtuigd, dat men van deze kant, wat het ook wordt, de hydroponicsfarm als een fiasko te blijven beschouwen. En de heren zijn niet vatbaar voor feiten of argumenten. Maar Mijnheer de Voorzitter, ik heb het genoegen gehad en de eer om van de heer Max Croes indertijd een boek te leen te krijgen, waaruit hij had gelezen bij de behandeling van de begroting 1960, het was nl. Economics in One Lesson en i.v.m. mijn opmerking toen heeft de heer Croes gemeend mij dit boek te moeten lenen en ik heb het dankbaar aanvaard en ik heb het met zeer veel belangstelling gelezen en na deze Raad zal ik het gaarne aan de heer Croes teruggeven. En Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag de heer Croes ook een boek willen aanbieden over "commercial Hydroponics, facts, no politics". Het is geschreven door de deskundige op het gebied van hydroponics en het gaat over het systeem en de resultaten van de hydroponics over de gehele wereld en in dit boek kunnen wij zien dat hydroponics heden ten dage op commerciele basis worden geexploiteerd. In Zweden, in Holland, met overheidssteun en goedkeuring van de gemeenteraad, in Duitsland, Frankrijk op zeer grote schaal vooral met bloemen, in Engeland, Afrika, Israel, Australie, Mijnheer de Voorzitter, over de hele wereld. En we zien ook in dit boek dat de hydroponics farm op Aruba wordt beschouwd als "one of the most outstanding farms in the world". Mijnheer de Voorzitter, nu kan men wel zeggen het is een fiasko, dat is natuurlijk een gevoelskwestie, maar het zal mij een genoegen zijn een exemplaar van dit boek aan de heer Croes te leen te geven. Er staan foto's in van Aruba en andere hydroponicsfarms. Ik zal de heer Croes dit boek graag cadeau willen doen, omdat dan zijn partijgenoten ook in de gelegenheid zullen worden gesteld om dit boek eens door te nemen. Dit boek werd niet geschreven voor deskundigen, "this book has not been written as a learned technical work, but as a guide to the many people who are interested in hydroponics on commercial scale". Ik geloof dat de heren van de A.V.P.-fraktie ervan zullen kunnen genieten.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Britten heeft een stuk uit het kontrakt voorgelezen, waarmee hij de heer Eman tegensprak want hij had het kontrakt wel ter inzage gehad en hij had het over de percentages die Petronia & Croes in rekening mocht brengen als agent van Singmaster & Breyer.
Mijnheer de Voorzitter, het is reeds naar voren gebracht door andere leden, de drie grootste aannemers op het eiland die in aanmerking konden komen om als agent op te treden bij dit werk, werden alle drie in de gelegenheid gesteld hun diensten aan te bieden en daarbij bleek dat Petronia & Croes de laagste was. Mijnheer de Voorzitter, de andere twee waren stukken hoger. Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Max Croes vroeg waarom er geen openbare aanbesteding werd gehouden. Als de heer Max Croes mij vraagt waarom er geen openbare aanbesteding bij deze bouw was , dan zou ik willen vragen waarom er geen openbare aanbesteding werd gehouden in de tijd dat de oude fabriek werd gebouwd door de A.V.P. Waarom heeft men toen het werk zonder meer gegund aan Bouwmaatschappij Aruba tegen percentages, die 5x zo hoog waren dan percentages die Petronia & Croes nu krijgen. Zonder openbare aanbesteding, zonder dat een andere aannemer de kans kreeg om in te schrijven en tegen percentages, waar nu Petrona & Croes 10% krijgt, kreeg de Bouwmaat-

door de heer Henriquez naar voren is gebracht, maar ik kan evengoed toch niet nalaten om heel in het kort, naar aanleiding van de uitlating van de heer Britten, te verklaren dat de agent bij dit waterprojekt op de eerste plaats geen enkele overeenkomst had met de overheid en ten tweede dat voor dit werk niet minder dan door drie plaatselijke aannemers was ingeschreven, terwijl een vierde was uitgenodigd. Ik wil hierbij uitdrukkelijk zeggen, dat voor de heer Britten van zeer groot belang kan zijn om eens te gaan neuzen in het kontrakt, gesloten tijdens het bestuur van de A.V.P. in 1950 met een firma, waarbij geen andere firma werd uitgenodigd, om tot uitbreiding van het oude waterprojekt te komen. Daar kan hij zeer zeker voor hem zeer aangename verassingen komen te staan.

De heer Max Croes heeft bij voorbaat gedacht dat ik hem zou betichten maar dat doe ik niet, Mijnheer de Voorzitter, absoluut geen betichtingen. Wanneer een radio-station omgeroepen zou hebben dat de vergadering van 29 januari uitgesteld werd omdat een gedeputeerde ziek was, dan is de bron van het nieuws absoluut niet afkomstig van het Bestuurscollege. Maar het is niets vreemd, want ik heb in het afgelopen jaar op een bepaalde dag 's middags om 10 uur thuis over de radio kunnen vernemen dat ik die morgen om 7 uur vertrokken was naar Suriname. Ik zat nota bene thuis. Zelfs toen verzocht werd aan de Voz di Aruba, die dit geroepen heeft om de fout te corrigeren, hetgeen men toegezegd heeft, heeft men er geen gevolg aangegeven. Het is inderdaad een beleidskwestie het vaststellen van de datum van een vergadering.
De heer Max Croes heeft gesproken over een beter kontrakt. Het is moeilijk te beoordelen, Mijnheer de Voorzitter, wat de heer Croes feitelijk bedoelt met een beter kontrakt. Er zijn verschillende vormen van overeenkomsten. Ik zou de heer Croes zuiver als advies willen zeggen dat hij bij een wetgever kan informeren hoeveel soorten van overeenkomsten er bestaan. Vooral die overeenkomsten die hier voor grote projekten bij de Lago worden opgesteld. Dat er import-krachten zijn geweest bij de bouw van dit projekt is onjuist en dat er zelfs barakken zijn gebouwd voor deze krachten, zou ik alleen willen vragen aan de heer Croes om die aan te wijzen of te willen zeggen waar deze barakken zijn opgericht. Dit is een verdraaien van de zaak, Mijnheer de Voorzitter.

Mijnheer de Voorzitter, t.a.v. het betoog van verschillende leden dat in dit geval dus in het geval van het waterprojekt, een overschrijding tot de onmogelijkheden of tot absurditeiten behoort meen ik te moeten dat de heren die dit gezegd hebben, feitelijk niet weten hoe dit in zijn werk gaat bij de uitvoering van grote projekten. Het is zelfs een normaal verschijnsel dat een overschrijding optreedt bij grote projekten en vooral bij projekten, waarvan de uitvoering een langere periode vergt. Vooral wanneer men geen macht heeft op omstandigheden, die zich op latere tijdstippen kunnen voordoen en vooral als men zich bewust is van het feit dat men nimmer, maar dan ook nimmer fabrieken zou kunnen binden voor levering op een latere datum.

Ik geloof dat ik duidelijk genoeg ben geweest, Mijnheer de Voorzitter, ik zie geen noodzaak om hier verder op in te gaan, alleen naar aanleiding van de uitlating van de heer Porfirio Croes zou ik willen zeggen, dat na unda cu Señor Croes ta bisa cu un contrato no por wordu firma riba un calculo, mi ta stranjo di por tende esaki for di boca di Señor Fichi Croes. Cu nos no por compara un cas cu un planta, wel den genero di un cas, den genero di un planta, no. E comparacion di un cas cu un planta, di un brug cu un caminda, ta solamente den e luz di com-

zien. Dat hebben wij niet bedoeld, Mijnheer de Voorzitter, ik heb een fotostaatvan het kontrakt ik moet het vergelijken, daarom vraag ik dat alles. Uit het kontrakt dat ons ter inzage werd voorgelegd, Mijnheer de Voorzitter, daar kan ik niet uit wijs worden. Inkomsten staan er niet, hoeveel uiteindelijk betaald is aan Singmaster & Breyer staat er niet, een gespecificeerde lijst van wat er allemaal werd betaald, hebben wij niet. Daarom heb ik gevraagd naar het rapport van de Accountantsdienst, waarop het Bestuurscollege zich beroept, hebben wij niet gezien. Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez meent ons allemaal voor de gek te moeten houden. Zoals de heer Henriquez het verklaard heeft in de krant heeft hij niet alleen ons bedrogen maar de bevolking van de hele Nederlandse Antillen, die dat heeft gelezen. Ik heb hier een brief van de heer Henriquez, waarin de heer Henriquez stelt, dd. 3 april 1956 aan de firma Singmaster & Breyer om een verlaging van hun salaris te vragen van zegge $ 200.000 en op dezelfde dag komt er een telegram: ja, we gaan ermee akkoord. Ik moet weten wat hierachter zit, Mijnheer de Voorzitter, ik moet alles kunnen nagaan. En dit is een brief geschreven door de gedeputeerde niet eens door het Bestuurscollege. We hebben niet eens een nummer, alleen maar een datum. Ik moet afschriften van kontrakten en plannen hebben, Mijnheer de Voorzitter. Ik moet inlichtingen hierover kunnen krijgen en wat ik heb moet ik kunnen vergelijken met bewijzen in deze Raad. Daarom vraag ik nogmaals om alle stukken, kontrakten, rapporten, accountantsrapporten, alle bescheiden, waaruit blijkt hoe de betaling is geschied, over te leggen. Ik heb ook hier in mijn bezit, Mijnheer de Voorzitter, een kontrakt voorafgegaan door een brief. Weten de heren aan de overkant hiervan? De heer Finck zei dat hij wel op hoogte was, dat dus hij wel inzage werd gegeven van de stukken, dat is wat anders. Wat tot nog toe overgelegd is, ik geloof niet dat de heer Finck daarvan op de hoogte is. Hier krijg ik een brief, Mijnheer de Voorzitter, van 12 januari 1956, vooruitlopende op eventueel te sluiten kontrakten met Singmaster & Breyer, wanneer zulks door de Eilandsraad zou worden goedgekeurd, met vergunning om $ 10.000 aan deze firma te geven.

Mijnheer de Voorzitter, voordat de Raad benadert was, heeft het eilandgebied zich reeds gebonden. Ik heb meerdere rapporten, Mijnheer de Voorzitter, maar ik moet ze vergelijken. Bijvoorbeeld de heer Britten is op het bestuurskantoor geweest om inzage van de stukken. Dit kontrakt, waarvan ik een fotostaat heb, was intussen gewijzigd. Ik moet kunnen vergelijken om met bewijzen te komen. Indien het Bestuurscollege niets te verbergen heeft, als alles zo schoon is als de heer Henriquez het hier in het openbaar verklaart, Mijnheer de Voorzitter, welk bezwaar is er dan om alles over te leggen? Dat thans de waterplant F. 3.000.000,-- meer blijkt te kosten, dan oorspronkelijk geraamd, Mijnheer de Voorzitter, wordt hier in het voorstel van het Bestuurscollege zodanig gemotiveerd: Tijdens de uitvoering van de waterplant zijn vooral de lonen gestegen, in het bijzonder als gevolg van het feit, dat hoewel aanvankelijk werd geraamd op basis van de lonen in het particulier bedrijf, het noodzakelijk bleek de hoger liggende loonschaal van de overheid aan te houden, daar het in casu een semi-overheidswerk betrof. Op die grond werd de arbeiders ook kindertoelage toegekend.

Mijnheer de Voorzitter, in het kontrakt getekend tussen Petrona & Croes en Singmaster & Breyer, staat uitdrukkelijk en dit kontrakt is getekend de vierde december 1956, voordat met het werk een aanvang werd gemaakt. Er staat hierin dat overeenkomstig de wetten van het eiland ook kinder-

gelijk dat beide contrakterende partijen inderdaad zijn firma en Singmaster & Breyer, maar dit werd getekend door de Gezaghebber, opdat daaruit vast zou komen te staan, dat het Bestuurscollege weet dat dit kontrakt is getekend door een lid van het Bestuurscollege. Over wijzen, Mijnheer de Voorzitter, waarop kontrakten kunnen worden gesloten zegt het Burgelijk Wetboek, dat men inderdaad een kontrakt kan sluiten aan de hand van een of andere onvoorziene omstandigheid, maar dat moest aan de Raad worden medegedeeld, het werd nooit aan de Raad medegedeeld! Er werd enkel medegedeeld, dat deze fabriek niet meer zou kosten dan F. 20.000.000,-- en naderhand heeft men volgens die bewering dat het ons eilandgebied niet meer zou kosten dan dat. Vandaar de vergelijkingspolitiek van de heer Henriquez met het projekt van Curacao, nogmaals, het kan me weinig schelen of dat geld op Curacao weggegooid is geworden of gestolen, het kan me weinig schelen, maar hier wil ik het weten hoe het er toe gegaan is. Ik heb daar het recht toe, het is ons recht, ons opgelegd door de bevolking om na te gaan in de eerste plaats hoe de financiën worden gebruikt. Het is onze plicht om inzage van alle stukken, niet het kontrakt van de heer Petronia, dat reeds een keer was overgelegd, niet het kontrakt waaruit niemand iets wijs kan worden, omdat de stukken die daarbij behoren niet zijn overgelegd. Niet het plan, zonder uitleg van die plannen, zonder de andere stukken die hierop betrekking hebben, nee, Mijnheer de Voorzitter, men wil ons iets wijs maken. Daarom kwam ik met die motie en die motie, Mijnheer de Voorzitter, indien alles niet verdacht, maar zo schoon is, waarom zou er bezwaar kunnen bestaan om een commissie uit de Raad te benoemen, leden van de verschillende frakties, om de plannen te bestuderen. We zullen ons wel laten bijstaan door deskundigen en dan Mijnheer de Voorzitter, als het blijkt dat er niets loos is, dan ben ik de eerste om te zeggen: ik heb me vergist. Ik kan het bezwaar niet inzien, waarom het Bestuurscollege het niet toelaat en waarom de Raad het niet vraagt. Het is ons recht om het te vragen en speciaal de heer Finck weet dat. We vragen toch ook alle rapporten en ze worden ons overgelegd. Nooit is ons in de Staten tegengeworpen dat het alleen voor intern gebruik is. In tegendeel, Mijnheer de Voorzitter, het is een verplichting van de raadsleden in de Staten en hier om inzage te vragen van alles zoals het waterprojekt, hoe het financierd moet worden met belastinggelden van de gemeenschap. Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, zodra de tweede ronde voorbij is, zal ik mijn motie in stemming brengen.

<u>DE HEER L.V. BRITTEN:</u> Mijnheer de Voorzitter, met zeer veel aandacht heb ik geluisterd naar de woorden van de verschillende leden o.a. heeft de heer gedeputeerde Henriquez gezegd, dat de prijs van het waterprojekt zodanig is gestegen, i.v.m. de inwerking van de lokale werklieden bij de uitvoering van de werkzaamheden van dit waterprojekt. In verband hiermede wil ik het een en ander opmerken. Uit het buitenland zijn er geen werkkrachten geimporteerd voor dit waterprojekt. We hebben onze lokale werklieden voor de uitvoering van dit projekt hier op het eiland kunnen betrekken en bij deze werklieden horen vakmensen genoeg bekwaam ter uitvoering van dit projekt. Mijnheer de Voorzitter, voor de uitvoering van dit waterprojekt hadden wij alleen nodig de mensen die de "key-position" houden en de aansprakelijkheid op zich nemen ter uitvoering van dit waterplan. Ze hadden nodig een "resident engineer in charge", een "construction foreman", een "electrical construction foreman", een accountant, een tijdschrijver (time-keeper), een secretaris of secretaresse, een chauffeur of bode, maar enfin de rest kunnen wij buiten beschouwing laten, want ze zijn minder belangrijk. De zes personen, die ik zonet noemde zijn de mensen die het werk gaan uitvoeren. Dus voor het oplei-

nog nooit bemoeiingen gehad met het uitvoeren van werken onder het bestuur van de A.V.P., doch als ik me niet vergis, Mijnheer de Voorzitter, dan was de waterplant jaren geleden gebouwd en in eigen beheer. Hiermee kan ik volstaan, Mijnheer de Voorzitter.

De heer Werleman gevoelt geen behoefte om in de tweede ronde met het een en ander te komen, eveneens de heer Lacle.

DE HEER F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik heb zoveel woorden gehoord van de verschillende leden van de Eilandsraad en ik geloof dat we te lang blijven vasthouden op een punt. Ik heb zoveel gehoord over nieuwe en oude platen, dat ik geen zin meer heb om verder op deze zaak in te gaan. Dank U.

DE HEER P. CROES: Señor Presidente,cu masha atencion mi a scucha na e contestation di Señor Deputado Henriquez, respekto loke mi a papia. Ta duelmi di un biaha mas mester constata cu Señor Deputado Henriquez kier y no kier comprende Papiamentoe of e no ta aprecia e dialecto Papiamentoe, pa motibu cu ningun momento mi a bisa cu Bestuurscollege no por duna cuenta, al contrario mi a pidi Bestuurscollege duna cuenta. Masha sarcastico Señor Henriquez ta contestami cu si ami por duna cuenta durante mi tawata deputado y despues, mikier bisa Señor Presidente cu e consequencia aki, no tumami na malo, pasobra no ta ami a buske, ta Señor Henriquez a pidie. Kende mas den e Raad aki por duna cuenta di e waterplant? Pasobra manera Señor Henriquez mes a bisa, mi tawata kende a firma, apoyá e projekto di waterplant. Sigur, Señor Presidente, mi no ta ria pa berdad, pasobra un homber cu ria pa berdad ta un cobarde y Señor Presidente sabi hopi historia tanto aki na Ruba como e otro nacionnan, kiko pueblo ta spera di un cobarde. Pues ta muy logicó cu mi sabi con e contrat aki a wordu poni na su lugar y di ki forma e la bin na bida, tur esei mi sa, ta juist esei mi a bisa fei di principio cu e argumento cu Bestuurscollege a usa pa convence miembronan di Eilandsraad cu esei ta e motibu pa cual e suma di F. 20.000.000,-- a pasa mi kier bolbe repiti cu e argumento ei no ta berdad, pero si ta berdad cu mi a firma y apoyá e projekto di awa. Mi a firme y mi a apoye, pero pa F. 20.000.000,--, y nada mas. Y ningun caminda, tanto Señor Deputado Henriquez como a Bo Señor Presidente y lo demas miembronan di Eilandsraad por duna Eilandsraad cuenta unda ta pará den ture stukkennan anterior cu e contrat a wordu firma riba calculacion. Ningun caminda, e contrat a wordu firma riba costo cu e waterplant lo bai costa isla di Aruba y den e Raad aki y den e cuerpo di gobierno di Aruba un tin un homber mas experto cu por duna cuenta aki cu Señor Petrona y ta di e mi mester tende cu e no por aceptá ni compara, pasobra Señor Presidente ta un contratista di primera calidad aki na Ruba y como contratista, ami cu no ta contratista mi no por rol Señor Petronia y aki lo mi kier puntra Señor Petronia lo siguiente: como contratista, si e lo por riska firma un contrat pa un otro hende haci e trabou p'e ariba un calculacion di, laga nos pone pa comparacion, F. 10.000,--. Señor Petrona lo haci esaki? Pasobra ora cu e haci esei, manera na Hulandes nos ta bisa, e ta duna e contratista cu ta haci e trabou p'e carte blanche. Pasobra e homber cu e la firma e contrat cune ta riba calculacion e ta haci e trabou pa F. 10.000,-- y despues e por bin bisa: no, un ta F. 10.000,-- ta F. 20,000,-- y como e contrat ta riba calculacion Señor Petrona a tumé, e ta obliga di page. Si ta asina aki e contrat di Aruba a wordu firma cu Singmaster & Breyer anto den futuro lo e costa mas y cu Eilandsraad no por mare ningun caminda, pasobra si Bestuurscollege door di boca di

contrario mi a purba diferente forma, mi a bisa na diferente ocasion cu mi kier traha pa e placa cu mi ta gana y si no ta sina mi tin un contrat, cu mi no tin aki, unda Señor Henriquez mes a firma, Señor Petrona a firma, Señor de Cuba a firma, Su Excellencia Ministro Irausquin a firma, cu ora mi no ta deputado mas pa mi bai Hulanda ganando mi placa.

Tambe Señor Presidente, mi ta un hende cu tin hopi pasenshi y preba a demonstra den pasado cu mi tin pasenshi dimas y te na e momento aki ainda mi tin pasenshi, pero ora un hende ta pidi e ta haya. Y aki mi ta bai leza un nota chikito, mi sa cu ora mi caba di leze e nota chikito aki, mi bida lo ta mas amargo cu e ta awo, pasobra di desde cu mi no kier a balia e muziek di e partido cu mi a lamta y cu mi a pone na unda e tei, lastrando den pueblo riba mi rosea, ganando voto pa esunan cu awe tin boca grandi, no, mi a wanta hopi pasenshi, pero awo mi ta bai leza e nota chikito aki, cu mi a bisa di mi prome entrada, si Señor Henriquez ta busca pa sabi cos cu e no a tende, ata un:

22 di januari 1958.

Mi estimado Fichi,

Manera bo sabi caba e siman aki bo caso ta bini voor den primer instancia, pa cual mi ta pidibo un bez mas, ni maske kiko pasa o mundo mester bin abou, por faber, no comprometemi cu nada. Tocante bo cas bo no tin pakiko preocupabo, bo acuerdo entre ami, cubo y Petrona, esta 50% foi di Singmaster & Breyer, 40% foi di hotel y 10% foi di hydroponics ta cubri tur bo gastonan di cas, pesei un bez mas keda bo tur trankil cu por tin.

Suyo afamo,

Juancho.

Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zal heel kort wezen. Er is door verschillende leden geen nieuws naar voren gebracht. Alleen de heer Eman, die met zeer veel fanfare heeft willen bewijzen dat wij ten tijde van de raming hadden kunnen weten, dat het projekt meer dan F. 20.000.000,-- zou kosten en de heer Eman wil aan/door voor te lezen uit de stukken, ik vraag me nog af waarom hij de stukken vraagt, hij schijnt alles te hebben, door het kontrakt voor te lezen van Petrona & Croes, waar staat dat aan de arbeiders lonen worden uitbetaald gelijk aan die van de overheid en ook kindertoelage. Dus zegt de heer Eman, het stond in het kontrakt van Petrona & Croes, jullie wisten dat het meer zou kosten dan F. 20.000.000,--. Maar de heer Eman heeft zelf gezegd dat het kontrakt met Petrona & Croes getekend was in 1956 in december.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb hier juist uitgelegd dat deze schatting werd gemaakt in januari 1956, een jaar terug en dat deze schatting gebaseerd was op arbeidslonen van particuliere aannemers. Dus de schatting was niet gebaseerd op gouvernementslonen en kindertoelage, want het kontrakt met Petrona & Croes werd pas in december van dat jaar gesloten. Daarmee valt, naar mijn persoonlijke mening, de hele speech van de heer Eman in duigen.
Mijnheer de Voorzitter, wat de commissie betreft wat de heer Eman voorstelt, de motie komt nog aan de orde, dus daar kom ik nog op terug.

/¯tonen

aki mas cla, mi por bisa cu mi conoce circunstancia unda, nos no ta papia awo di planta di awa, pasobra nos no por compara esei cu un cas, ma por ehemplo den caso di cas mes bo ta haya cu un hende ta haci un contrakt caminda e ta stipula na e momento di e contrat tur precio basicò di material y tur precio basico di sueldo cu e condicion cu si bin cambio sea na fabor of mas halto of mas abou, esei ta wordu hustifica na final. Cu Singmaster & Breyer por cobra mas, mi ta kere cu esei ta imposibel, pasobra Singmaster & Breyer su cuenta tocante e asunto aki ta mas of menos finaliza.

Señor Presidente si mi referi na e nota cu Señor Croes a caba di leza ultimamente mi ta haci easki exclusivamente bou de e luz cu mi nomber ta menciona aden. Y eiden Señor Croes a menciona anto su nomber, Juancho (mi no sa cua Juancho) y Petrona y mi kier bisa cu en cuanto projekto di Singmaster & Breyer, hotel y hydroponics mi no tin ningun clase di convenio ni cu Señor Croes ni cu Juancho en cuanto e porcentahenan cu Señor Croes a caba di menciona, cu gusto si, como ta un copia Señor Croes tin y como mi nomber ta menciona aden, mi ta considera cu lo e tin e original, lo mi aprecia privadamente cu a su debido tiempo Señor Croes lo kier tin e bondad di manda mi tambe un copia. Cu Señor Croes mi tawatin un convenio, maske cu e cos aki no ta pertenece na e convencia di e Raad aki, di cual Señor Croes mes ta completamente na altura. Mi no ta kere cu ta necesario di divulga e convenio ei, pasobra e ta netamente entre dos persona, completamente los for di cualquier circunstancia politica, for di cualquier trabou, fuera di e trabou sobre locual nos a haci e convenio, di modo cu mi no ta kere a menos cu Señor Croes ta haya necesario di divulga e convenio ei. Cu otro palabra Señor Presidente mi kier declara cu bou di ningun circunstancia, ningun momènto mi tin nada de haber cu e nota ei ni su contenido. Mi ta kere cu mi mester bisa esaki exclusivamente pasobra mi nomber a wordu menciona y ademas mi ta aprovecha e ocasion di bisa cu den otro circunstancianan tambe, reunion publico di diferente partidonan y reunion bou man,tambe mi a tende un cierto cantidad di rumores. Den e transacion cu Señor Croes y mi firma no tin nada otro cu un transacion comercial normal, manera ta custubra di ser haci na nos firma. E no ta un documento secreto, pero priva, Señor Croes tin e den su poder. Si e kier haci uso di dje cualquier dia esei ta depende completamente di dje.
Señor Presidente mi ta kere cu esaki mi por termina, si Señor Croes na su debido tiempo kier laga mi tambe un foto-copie, exclusivamente como mi nomber ta menciona eiden, lo mi aprecia esei masha, masha hopi. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE:</u> Señor Presidente una vez cu e nota cu Señor Croes a caba di leza ta firma door di un persona cu no ta presente aki, mi kier puntra Señor Croes si e tin e decencia di laga e copia aki den man di Gezaghebber. Toch ta un copia e ta, e tin e orginal, pa na su debida tiempo e persona concerni por contesta y defende su curpa tambe. Mi ta invita Señor Croes si ta un nota autentico pa e leg over esei of un copia di dje cu e por laga traha ainda majan mainta y leg e over na Gezaghebber pa nos por investiga e asunto aki y e persona concerni por contesta debidamente ariba esaki.

<u>DE HEER P. CROES:</u> Señor Presidente Señor Henriquez ta haci un suplica nami. Cual suplica experiencia a sinjami, lastimamente mi no por cumpli cune. Señor Henriqueznan ta ken cu diferente biaha y na diferente ocasion

Wij zijn van oordeel dat wij liever kunnen wachten op een accountants-rapport, op een geheel rapport van het Bestuurscollege en dan kunnen wij gaan beraadslagen of het nodig is over te gaan tot een commissie zoals bedoeld in deze motie. Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met de indiener van deze motie, dat wanneer alles gezond is er geen vrees hoeft te zijn voor een commissie, maar laten wij toch niet tijdens de bouw, tijdens de financiering, tijdens de betaling, tijdens de rapporten-opstelling, nu reeds een commissie benoemen uit de Eilandsraad. We hebben alle tijd en ik geloof dat we de tijd zullen krijgen om deze verslagen te zien en dan kunnen we beoordelen of het nog nodig is. Wanneer blijkt dat er leden zijn in deze Raad die dan van oordeel zijn dat een commissie gewenst is, dan zult U van deze zijde direkt de medewerking krijgen. Nu op het ogenblik kunnen wij deze motie niet aannemen, omdat wij dit niet nodig achten. Ik dank U.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, dat zijn de oorzaken, wanneer het Bestuurscollege zich mee vooruitloopt te doen, zonder de Eilandsraad te consulteren. De Eilandsraad heeft in het begin van het waterprojekt gevraagd overlegging van alle plannen en als dat ooit was gebeurd, dan waren wij vandaag niet in de impasse.

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, tegen de motie op zichzelf heb ik geen/bezwaar, maar ook ik wil de indieners voorstellen om geduld te hebben en te willen wachten tot het eindrapport van de Accountantsdienst klaar is, wanneer zij hier niets voor voelen dan heb ik geen enkel bezwaar tegen deze motie.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, in principe zijn we bereid om deze motie te steunen. Maar ik zie het van de praktische zijde, we zeggen; ja, we gaan een commissie benoemen, Mijnheer de Voorzitter, dan ben ik er zeker van dat we dan niet aan het werk kunnen gaan, omdat de Accountantsdienst niet klaar zullen zijn. Pas als deze dienst klaar is met de stukken, dan pas kunnen zij ze aan de commissie overleggen. Daarom zou ik de heer Eman willen voorstellen om over een tijdje met de motie terug te komen, wanneer de Accountantsdienst klaar is.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij dat de motie zo de algemene goedkeuring draagt, als ik het zo zou mogen noemen. Alleen wil men het op handen stellen van iets dat niet gebeurt. In de Memorie van Antwoord wordt ons gezegd: dit Accountant-rapport wordt niet overgelegd.Mijn motie is juist om te ondervangen, dat wanneer het accountant-rapport niet wordt overgelegd dat de Raad beslist om toch een onderzoek in te stellen en inzage te nemen, ook van het accountantsrapport. Daarom begrijp ik het voorstel van de heer Finck en overige leden niet, Mijnheer de Voorzitter, om af te wachten totdat de Accountantsdienst klaar zou zijn. Het is ons hier reeds gezegd, Mijnheer de Voorzitter, het is alleen voor intern gebruik, het wordt niet overgelegd. Moet ik mijn motie nu afhankelijk gaan stellen van iets dat niet gebeurt? Mijnheer de Voorzitter, wanneer het Bestuurscollege, door monde van U, ons de toezegging geeft dat het rapport wordt overgelegd zodra het klaar is en wil ik aannemen dat de heer Finck, namens zijn fraktie heeft verklaard dat mochten wij dan na de overlegging van het accountantsrapport het nog noodzakelijk achten om inzage van alle stukken door een commissie, dat zijn fraktie daartoe zou medewerken zoals door de heer Werleman en de heer Croes ook verteld, Mijnheer de Voorzitter, heb ik niets aan. Juist de verklaring van het Bestuurscollege

/ enkel

den willen hebben van alle stukken. En ik meen van de heer Werleman en van de heer Fichi Croes te hebben gehoord, dat zij ook deze mening delen. In dat geval, Mijnheer de Voorzitter, zou ik mijn motie willen aanhouden totdat het accountantsrapport klaar is.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, namens deze fraktie wil ik verklaren dat wanneer wij een eindrapport ontvangen hebben van het Bestuurscollege en de Raad hiermee niet tevreden is of zij heeft niet alle inlichtingen die zij wenst, dat dezerzijds zeker meegewerkt zal worden ook als er maar één lid is dat gaarne een onderzoek zou willen instellen naar dit rapport.

DE HEER C.A. EMAN: Welnu, Mijnheer de Voorzitter, speciaal met Uw toezegging en van het Bestuurscollege, bij monde van de heer Henriquez gedaan, pers, publiek, ik zou iedereen willen vragen om daarvan goede aantekening te maken, de heer Henriquez heeft ons al zoveel toezeggingen gedaan, waarvan afgeweken werd, Mijnheer de Voorzitter, dan zal ik mijn motie willen aanhouden. Ik wil ook een eindrekening van het Bestuurscollege ontvangen èn op de toezegging van de heer Finck.

DE VOORZITTER: Uw motie wordt dus aangehouden, mijnheer Eman?

DE HEER C.A. EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, aangehouden.

Op voorstel van de heer C.A. Eman gaat de Voorzitter over tot hoofdelijke stemming. Het voorstel van de heer Eman wordt ondersteund door D.G. Croes en M. Croes.

Vóór stemden de leden: I.S. de Cuba, F.V. Lacle, F.S. Kelly, M. de Cuba, A.I.W. Wijngaarde. E.R. Finck, E.O.Petrona, O.S. Henriquez en M. Henriquez. In totaal negen stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: M. Croes, D.G. Croes, C.A. Eman, L.V. Britten, D. FLemming, A. Werleman en P. Croes. In totaal zeven stemmen tegen.

De heer F. Wernet bevond zich gedurende de stemming niet in de zaal.

5. Brief van het Bestuurscollege dd. 6 januari 1960 no. 6025/1959, betreffende uitgifte van grond in eigendom te Dakota aan het R.K. Schoolbestuur (Bijlage 1960 no. 2).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen enkel bezwaar over dit punt, integendeel. Het is alleen maar een vraag wat ik wil stellen. Als ik mij niet vergis, bij de behandeling van uitgifte van grond in eigendom aan de Israelitische Gemeente, was een voorstel van de heer Finck om dat te verlagen met F. 1,--. Dit is weer een algemene vraag, Mijnheer de Voorzitter, als het Bestuurscollege geen bezwaar heeft, zou ik hier ook F. 1,-- van willen maken, i.p.v. F. 1,50.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van de heer Croes wordt van onze kant gesteund. Ik dacht dat er een bepaalde prijs was overeengekomen tegen welke gronden aan dergelijk gemeenten en instellingen wordt gegeven. Maar als het tegen een lagere prijs kan, des te beter. Het gaat hier om een perceel grond dat bestemd is voor een kleuter-

ten doende is om de kleuteronderwijsverordening te wijzigen, zodat voor een kleuterschool direkt niet terugbetaald hoeft te worden door de overheid, maar dit zal naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst wel het geval zijn.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, we zijn allemaal hier voorstanders van scholen en als de heer Henriquez zegt: we moeten aan onze financiele positie denken, Mijnheer de Voorzitter, och, onze financiele toestand hangt niet af van zo nu en dan een stukje terrein in eigendom uitgeven voor de bouw van scholen. Als we daarvan afhankelijk moesten zijn, Mijnheer de Voorzitter, dan waren we allang begraven. We zijn voorstanders van scholen, daarom zijn we voor het voorstel van de heer Fichi Croes. Het is alleen jammer, Mijnheer de Voorzitter, dat toen van onze fraktie een voorstel werd gedaan over de kwestie van asfaltering van het terrein bij de kerk op Brazil, dat het voorstel geen steun kon vinden. U ziet onze fraktie blijft konsekwent, al krijgen we geen steun, we zien hier billijkheid in, Mijnheer de Voorzitter, en geven zeker onze stem.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, namens deze fraktie wil ik verklaren, dat wij het wel eens zijn met het Bestuurscollege, dat een school niet vergeleken kan worden met een kerk. Op school gaan we leren en in de kerk bidden. De kerk is meestal 's zondags open, terwijl de school dan gesloten is, maar in dit geval bedoelt de heer Porfirio Croes natuurlijk, dat zowel de kerk als de school behoort bij het Vicariaat, daarom, Mijnheer de Voorzitter, omdat dit toch een deel is van het r.k.-geloof zal onze fraktie zeker stemmen voor deze verlaging.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wist niet wat ik hoorde toen de heer Eman zonet sprak, want ik vroeg me af of het dezelfde heer Eman is, die ongeveer een drie uur geleden zei, dat wij bij ons financieel beleid zo zuinig moesten zijn, dat we zelfs gierig zijn. Dit is alles behalve gierig, we bieden onze eigen procent-verlaging aan en er wordt voorgesteld om nog lager te gaan. Maar Mijnheer de Voorzitter, het gaat niet om een groot bedrag, ook mijnerzijds is er geen bezwaar.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het stuk tegen de door de heer P. Croes voorgestelde prijs door de Raad aangenomen.

6. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 januari 1960 no. 11874/1959 betreffende vervanging van het airconditioning-apparaat in de Gezaghebberskamer (Bijlage 1960 no. 3).

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ook mijnerzijds bestaat geen bezwaar, alleen een opmerking. Ik heb zojuist gezegd dat het budgetrecht van de Eilandsraad telkens wordt aangetast en hier hebben wij ook zo'n geval. Het Bestuurscollege schrijft hier "Na ontvangen onderhandse offertes van daarvoor in aanmerking komende plaatselijke firma's, ligt het in ons voornemen in de Gezaghebberskamer te doen aanbrengen een Universal weathermaker". Mijnheer de Voorzitter, is het nu waar dat dit sinds de maand november is geplaatst?

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, er is nog niet getornd aan het airconditioning-apparaat in de kamer van de Gezaghebber. Er wordt gewacht op goedkeuring van de Eilandsraad, opdat daartoe wordt overgegaan. Er zijn

DE HEER M. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik heb er niets optegen. Ik wilde alleen maar erop wijzen dat deze stukken niet zoals gewoonlijk in de huishoudelijke vergadering zijn besproken. Ik ga akkoord met de behandeling in deze vergadering.

DE HEER E.O. PETRONIA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het opbrengen van punten, die met spoed behandeld moeten worden, is een gevolg geweest van het verzoek van de verschillende frakties dat er spoedeisende gevallen direkt in de openbare vergadering ter tafel worden gebracht.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, toevallig hebben we hier met eenvoudige zaken te maken, maar laten wij ons aan de regel houden wanneer er ernstiger zaken te behandelen zijn.

Zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

12. Brief van het Bestuurscollege dd. 25 januari 1960 no. 220 betreffende aankoop van hoofdwatermeters (Bijlage 1960 no. 9).

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, is er geen termijn bepaald waarbinnen de kontrakten Singmaster & Breyer verantwoordelijk blijft voor gebreken? Ik weet dat bij goederen door Singmaster & Breyer besteld uitdrukkelijk door hen is bedongen dat zij zich niet meer aansprakelijk zullen achten wanneer er gebleken zal zijn, na het verstrijken van een jaar van het kontrakt. Is er geen termijn zodat deze schade als nog op deze firma verhaald kan worden? Ik zou gaarne hierover ingelicht worden, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, dezerzijds bestaat er natuurlijk geen bezwaar voor deze F. 200.000,-- vooral wanneer wij zouden moeten denken dat een plant van F. 20.000.000,-- stil zou moeten liggen voor F. 200.000,--, maar ik wilde ongeveer dezelfde vraag stellen als de heer Eman. Het Bestuurscollege zegt hier: "voor de goede orde voegen wij hieraan toe dat door ons aan de firma Singmaster & Breyer om schade-vergoeding is verzocht, daar wij deze aansprakelijk achten voor het verkeerd opstellen van de meters".
Mijnheer de Voorzitter, volgens mij zijn er hier twee fouten, en de meters zijn verkeerd opgesteld en ze zijn niet goed geweest. Daarom zou ik ook de vraag willen stellen aan het Bestuurscollege of wij er zeker van kunnen zijn dat we deze F. 200.000,-- terug krijgen van Singmaster & Breyer. Het lijkt mij niet helemaal juist dat er enkele maanden na de inauguratie hiervan dat we reeds tot deze ontdekking komen. Misschien ontdekken we later nog meer fouten. Dus ik zou ongeveer dezelfde vraag als de heer Eman aan het Bestuurscollege willen stellen, nl. wat wij nog te verhalen hebben en binnen hoeveel tijd van de bouw van dit projekt?

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Er is inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, een termijn vastgesteld, gedurende welke Singmaster & Breyer garant staat voor het machineren van het bedrijf, zoals de heer Eman tenslotte ook opmerkte. Naar de mening van het Bestuurscollege echter valt dit niet onder fouten die blijken bij het functioneren, maar dit is een fout die plaats vond bij de installatie. Dit is verkeerd geinstalleerd en hiermee wil ik ook even antwoord geven op de vraag van de heer Finck. Naar onze mening waren de meters wel goed, maar doordat ze niet conform de aanwijzingen werden geinstalleerd, dus b.v. ik zeg maar wat, ze had-

(Vertaling rede van F.S. Kelly, blz. 1 - 17.)

DE HEER F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik bemerk dat er verschil van mening bestaat tussen de raadsleden betreffende deze lening. Ongetwijfeld is het de plicht van ieder lid, het is zijn vrijheid, om zijn mening uit te drukken. Maar wij moeten de werkelijkheid dat hierin ingesloten ligt, niet uit het oog verliezen en dit is ook de konsekwenties van die werkelijkheid die plaats heeft gevonden gedurende de bouw van de waterfabriek te Balashi. Overeenkomstig de inlichtingen die ontvangen zijn van verantwoordelijke personages m.b.t. deze hele zaak, nadat ik verschillende vragen gesteld heb, is er geen enkel twijfel gebleven; er bestaat ook geen enkele fout in de berekening van de totale kosten van de fabriek, oorspronkelijk. De fabriek op zich had voor F. 20.000.000,-- kunnen worden gebouwd ongeveer overeenkomstig de eerste berekening. Dat noemen we "estimated price". Op het ogenblik dat de eerste inlichtingen gewonnen werden zowel op de kosten van het materiaal als "manpower" (arbeidskrachten), is de berekening op die manier gemaakt. Maar toen er reeds met de bouw begonnen was op basis van F. 2.000.000,-- hebben veranderingen plaats gevonden en grote veranderingen die duizenden guldens kostten. Veranderingen zoals salarisverhoging met 5%. Verhoging van het aantal werklieden van 300 naar 500 werklui om het werk op die manier op te voeren om een van die units spoedig te laten werken omdat Aruba in een kritieke toestand verkeerde door waterschaarste, wat we zeker niet vergeten zijn ten tijde van waterschaarste. U moet beseffen dat Aruba in die tijd gewezen was op haar water geleverd door een oude fabriek die ieder ogenblik kon instorten en de produktie van die oude plant was veel minder dan het minimum verbruik dat Aruba, met het oog op de hygiene nodig had. In die tijd was 3/4 deel van Aruba zonder wateraansluiting. Wij allen weten dat het verschillende jaren niet op Aruba geregend heeft, de regenbakken waren en zijn droog, de putten zijn droog en van die putten die water hebben, is het water zo zout als de zee. Om die reden bestond er geen andere keus dan om in die tijd voor F. 100.000,-- meer te stemmen. Voor onze fraktie en het Bestuurscollege is het niets vreemds dat de totale kosten boven F. 20.000.000,-- zijn. Er bestaat niets maar dan ook totaal niets, wat betreft de ontdekking zoals de Arubaanse Courant heeft geschreven.

Heren van de Arubaanse Courant hier bestaat geen sprake van ontdekking. Doordat er slechte inlichtingen speciaal aan de Arubaanse Courant werd doorgegeven, een krant, die het volk moet inlichten, het volk naar behoren heeft voor te lichten, heeft een vals bericht gepubliceerd, ik moet er ook nog bij zeggen: jullie hebben het gedaan met een slechte bedoeling, op-zettelijk. Wij beschouwen dat niet als een vergissing en het is reeds meer dan één keer gebeurd dat de Arubaanse Courant verkeerde inlichtingen heeft gepubliceerd of zekere publikaties van het gouvernement zodanig verdraaid, dat het tegendeel waar was en wij zijn er helemaal van overtuigd dat dit met een slechte bedoeling is gedaan.

En Mijnheer de Voorzitter, dat is de oorzaak waarom de totale kosten van de waterplant hoger zijn uitgekomen, maar het is niet dat de afdeling Accountantsdienst iets zou hebben ontdekt. De vorige plannen zijn veranderd. Het is precies hetzelfde als wanneer iemand een huis voor 20.000 gulden bouwt en een of andere aannemer het op die prijs heeft geschat. Maar nadat dat kontrakt reeds getekend was, jij en je vrouw

al wat je ziet zijn grote getallen. Als het Gouvernement een billijke specifikatie heeft kunnen overleggen, waarbij dan verteld wordt, dat van deze 8. miljoen zoveel gegaan is voor labour zoveel voor de grondstoffen en andere zaken die betrekking hebben op de plant dan kunnen we zeggen: jawel, er is nog een weg om te kunnen beoordelen. Hetzelfde met de electriciteitsfabriek $ 2.000.000,-- niets meer. Voor de electriciteitsfabriek bedoel ik $ 1.600.000 en de stoomfabriek $ 2.000.000. We vinden hierin geen enkele specifikatiebrief. Ik vraag me af hoe men zonder een specifikatie te hebben ontvangen, in detalle, zoals het de plicht is van het Gouvernement om dat aan de leden van de Eilandsraad voor te leggen, men hoort reeds, dat ieder lid van hun kant al zeggen dat ze er niets op tegen hebben. Mijnheer de Voorzitter, dit is geen kwestie meer van de waterplant, de waterplant is er; die produceert allang water. Deze zaak gaat nu over een lening, hier gaan we geld lenen om een som geld van 3 miljoen te betalen die de berekening gepasseerd is een feit dat, wij op dit ogenblik als een ring door de neus van het Arubaanse volk moeten, omdat in iedere hoek op Aruba, bij iedere openbare vergadering, men voor de verkiezing niets anders hoorde dan dat de fabriek F. 20.000.000,-- zou kosten en op dat ogenblik wisten degene die het Gouvernement steunden al dat de plant de prijs met F. 3.000.000,-- gepasseerd was. Mijnheer de Voorzitter, op die manier kunnen wij de zaak niet in de richting sturen, die wij willen. Er is hier in de Eilandsraad verschillende keren in het openbaar gezegd, dat de fabriek geen cent boven de F. 20.000.000,-- zou gaan kosten. Als wij zeggen dat dat een raming was, dan geloof ik niet dat iemand zo dom kan zijn, Mijnheer de Voorzitter, excuseer me, om een kontrakt op een raming te tekenen. Neen, dat bestaat niet. Een kontrakt kan niet op raming worden getekend. Een kontrakt wordt op het juiste bedrag getekend en een waterfabriek kan niet vergeleken worden met een huis, omdat de waterfabriek F. 20.000.000,-- kost en een huis niet meer dan enkele duizenden, hier spreken wij over miljoen. En bovendien is het te verwachten, dat binnenkort, als de toestand blijft doorgaan zoals het nu is, als wij allen "ja" blijven zeggen dan zal het geen maand duren of wij krijgen weer een voorstel van het Gouvernement dat de fabriek meer kost. Zoals ik gehoord heb hoe meer het kost hoe beter, het volk van Aruba heeft voldoende draagkracht om in de toekomst te betalen, dus hoe meer het kost hoe liever. Terwijl wij aan de kant van het Gouvernement zelf zien dat hoe meer het kost beter dat dan de vaders van gezinnen naar huis gaan omdat er geen geld is. Het enige argument is dan dat er geen geld is. Maar als wij geld hebben om te betalen en om F. 5.000.000,-- te lenen om voor de fabriek te betalen die teveel heeft gekost, Mijnheer de Voorzitter, laten wij open kaart spelen tegenover elkaar, als misschien deze som werkelijk teveel was en als volgens het Gouvernement zelf wordt gezegd, dat het meer zal worden, laat ons dan op tijd weten wat er dan te verwachten is. Geef de Eilandsraad hun deel van hun plicht ten overstaan van het volk want hier handelt men alsof het Bestuurscollege regeert, het Bestuurscollege regeert niet maar het is de Eilandsraad die regeert, het Bestuurscollege is verantwoording schuldig aan de Eilandsraad wanneer deze dat wenst. Hier is het ogenblik waarin het Bestuurscollege zich overeenkomstig de richtlijnen in een hoekje gedreven vindt, waar zij rekenschap moeten geven. Misschien vandaag niet, misschien bij dit voorstel niet, maar bij de tweede die moet komen, hoop ik, dat van de kant van het Gouvernement gelegenheid wordt gegeven aan de Eilandsraadsleden om te weten hoe het met de zaak staat. Ik verklaar, in het openbaar, dat wanneer voor dit voorstel gestemd zal worden, in de vorm zoals het aan de Eilandsraadsleden voorgesteld is geworden, het mijn goedkeuring niet krijgt.

dat ik gedeputeerde was en later, ik wil zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat deze konsekwentie, neem me niet kwalijk, niet ik heb dit gezocht, maar de heer Henriquez heeft erom gevraagd. Wie nog meer in deze Raad kan rekenschap geven over de waterfabriek? Omdat zoals de heer Henriquez zelf gezegd heeft, ik degene was, die getekend heeft en die het projekt van de waterplant goedgekeurd heb. Zeker, Mijnheer de Voorzitter, ik schrik niet terug voor de waarheid, omdat een man die voor de waarheid terug schrikt een lafaard is en Mijnheer de Voorzitter, U weet uit de geschiedenis, zowel van Aruba als van andere landen, wat het volk verwacht van een lafaard. Dus is het zeer logisch dat ik weet hoe dit kontrakt samengesteld werd en hoe het ontstaan is, dit alles weet ik en dat heb ik juist vanaf het begin gezegd dat het argument dat het Bestuurscollege gebruikt heeft om de Raadsleden te overtuigen, dat dat de reden is waarom de som van F. 20.000.000,-- goed bevonden is, ik wil nog eens herhalen dat dat argument niet waar is, maar het is wel waar, dat ik getekend heb en dat ik ook het projekt gesteund heb. Ik heb getekend en het ondersteund, maar voor F. 20.000.000,-- en niets meer. En nergens, zowel de heer Gedeputeerde Henriquez als U Mijnheer de Voorzitter en de andere leden van de Eilandsraad kunnen de Eilandsraad rekenschap geven waar ergens in al die vorige stukken geschreven staat dat het kontrakt op raming getekend is. Nergens, het kontrakt is getekend voor de kosten waarvoor de waterfabriek het eiland Aruba zou gaan kosten. En in deze Raad en in het Eilandsbestuur van Aruba is er geen betere deskundige, die ons rekenschap kan geven, dan de heer Petrona en van hem moet ik horen dat hij het noch kan accepteren noch vergelijken; De heer Petrona is een aannemer eerste klas hier op Aruba; en ik, die geen aannemer ben kan de heer Petrona geen knollen voor citroenen verkopen, ik zou de heer Petrona het volgende willen vragen: Of hij als aannemer het zou riskeren een kontrakt te tekenen om iemand anders het werk voor hem te laten doen, op een raming, laten wij b.v. zeggen F. 10.000,--. Zou de heer Petrona dit doen, (zoals we in het Hollands zeggen) dan geeft hij de aannemer die dit werk voor hem doet "carte blanche". Omdat de man met wie hij het kontrakt gesloten heeft, die het werk doet volgens de raming van F. 10.000,-- en later kan hij komen zeggen: het is niet F. 10.000,--, maar F. 20.000,-- en daar de heer Petrona het kontrakt volgens raming heeft getekend, is hij verplicht dat te betalen. Als het kontrakt van Aruba zo gesloten is met Singmaster & Breyer dan zal het in de toekomst meer kosten en de Eilandsraad zal het nergens kunnen stoppen, want als het Bestuurscollege zegt zelf, bij monde van de heer Gedeputeerde Henriquez : het kontrakt is op raming getekend.
Mijnheer de Voorzitter, het is te verwachten, dat indien het kontrakt inderdaad op die wijze dus op raming getekend is, dan is het zoals ik reeds gezegd heb te verwachten dat de Eilandsraad niets anders kan doen. Wanneer Singmaster & Breyer eens te horen krijgt wat er hierin gezegd is, dan kan zij meer vragen en zeggen dat het een raming is. Ik ben op elk ogenblik, overal, wanneer Mijhheer Henriquez wil, bereid om rekenschap te geven. Indien, Mijnheer de Voorzitter, toestaat, (zoals ik reeds gezegd heb in het begin, toen ik tot deze raad getreden ben), om deze zo gewaardeerde zaal te gebruiken om rekenschap te geven, dan zal ik ook rekenschap geven. Maar eerst laat ik de gevolgen en verantwoordelijkheid over aan U, Mijnheer de Voorzitter, als Voorzitter van de Eilandsraad. Waarom? Omdat het de gewoonte is geworden dat de leden van de Eilandsraad in het algemeen, zowel die van de oppositie als die van het Gouvernement als niets anders worden gebruikt dan als marionet. Er wordt hun iets in de mond gepropt, anderen kauwen en zij moeten het

het verleden gebleken dat ik teveel geduld heb en tot op dit ogenblik heb ik geduld, maar als iemand erom vraagt dan krijgt hij het ook. En hier ga ik een briefje voorlezen, ik weet dat wanneer ik dit briefje voorgelezen heb mijn leven meer verbitterd zal zijn dan het nu is, omdat sinds ik niet meer heb willen dansen naar de pijpen van de partij die ik opgericht heb en die ik zover gebracht heb waar zij nu is, zwoegende onder het volk om stemmen te winnen voor degenen, die nu een grote mond hebben; neen, ik heb veel geduld gehad, maar nu ga ik dit briefje voorlezen zoals ik in het begin gezegd heb, als de heer Henriquez dingen zoekt te weten, die hij nog niet weet, hier is er dan een:

22 januari 1958.

Mijn beste Fichi,

Zoals je reeds weet, komt je zaak deze week voor het gerecht in eerste aanleg, om welke reden ik je nog een keer vraag, wat er ook mag gebeuren of de wereld zelf mocht vergaan, a.u.b. beschuldig mij van niets. Over je huis hoef je je geen zorgen te maken, je overeenkomst tussen mij, jou en Petrona, n.l. 50% van Singmaster & Breyer, 40% van het hotel en 10% van de hydroponics zullen al de kosten van je huis dekken, daarom nogmaals blijf nu zo rustig mogelijk.

Je

Juancho.

Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

(Vertaling rede van de heer O.S. Henriquez, blz 1 - 39)

DE HEER O.S. HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, in zijn redevoering heeft de heer Fichi Croes, gezegd dat ik het Papiamentse dialekt niet zou verstaan, ik zie niet in waarom het Papiaments verlaagd moet worden tot dialekt, het is een taal, waar allen hier op de Antillen van houden en ik geloof niet dat men het moet beschouwen als een dialekt. Bovendien nu het als een taal, die in de Eilandsraad gesproken mag worden, verkies ik nietover een dialekt te praten; maar over onze Antilliaanse taal. Misschien beheers ik de taal niet zo goed als de heer Croes, iedereen heeft zijn talent, de een is goed in dit, een ander in dat, de heer Croes is zeker goed in het spreken, ik kan dat niet, maar iedereen is nou eenmaal met een gave geboren. En, Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft gezegd dat hij inderdaad het kontrakt heeft getekend, maar voor F.20.000.000. Ook heeft hij gezegd dat als Singmaster & Breyer te horen krijgt dat het kontrakt op een raming is gebaseerd dan zouden zij in staat zijn om meer te vragen. Mijnheer de Voorzitter, het enige wat ik kan zeggen is dat de heer Croes niet weet wat hij tekent, naar wat hij zonet gezegd heeft weet hij niet wat hij getekend heeft. Het kontrakt was gebaseerd op een "cost plus fixed fee" of misschien is het dat de heer Croes het niet begrepen heeft of dat hij vergeten is dat het zo was.
Daarna zegt de heer Croes de heer Henriquez heeft dit gezegd, de heer Henriquez heeft dat gezegd. Ik heb gezegd dat de F. 200.000,-- niet voor de chickenfarm gebruikt zal worden, ik heb gezegd dat hij geen vergunning gevraagd heeft, ik heb gezegd dat er geen chickenfarm komt en dat er reeds een brief is gekomen over een broeikas voor kuikens. Mijnheer de Voorzitter, het is nu in de Eilandsraad zo geworden dat men alles wat men maar wil, door de heer Henriquez gezegd te hebben door de heer Henriquez gezegd is. Het is hier erg gemakkelijk om mensen zomaar te beschuldigen, omdat eenieder weet dat men hierin onschendbaar is. Je kunt zeggen

in zijn bezit. Als hij ervan gebruik wil maken dan hangt dat helemaal van hem af.
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat ik hiermede kan eindigen als de heer Croes voor mij tegelegenertijd een foto-copie wil achterlaten, uitsluitend omdat mijn naam erin voorkomt, zal ik dit erg op prijs stellen. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

(Rede van de heer O.S. Henriquez, blz. 1 - 40)

DE HEER O.S. HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, daar de nota die de heer Croes zonet heeft voorgelezen, getekend is door een persoon, die hier niet aanwezig is, wil ik de heer Croes vragen of hij die copie in handen van de Gezaghebber wil achterlaten (het is toch een copie, hij heeft de orginele) zodat de betrokken persoon te gelegenertijd in de gelegenheid zal zijn te antwoorden en zich ook te verdedigen. Ik nodig de heer Croes uit indien het een authentieke nota is om die over te leggen of een copie ervan die hij morgenochtend nog kan laten maken en het over te leggen aan de Gezaghebber zodat wij deze zaak kunnen onderzoeken en de betrokken persoon naar behoren hierop kan antwoorden.

(Rede van de heer P. Croes, blz. 1 - 40)

DE HEER P. CROES: Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez heeft een verzoek aan mij gedaan. Welk verzoek de ondervinding mij geleerd heeft jammer genoeg niet te kunnen inwilligen. De heer Henriquez en de andere zijn het die verschillende keren en bij verschillende gelegenheden verschillende overeenkomsten hebben gesloten en wat ze daarna gedaan hebben het zoeken naar een middel(dat eens toch aan het daglicht zal komen en het is hen gelukt) om mij van het politieke toneel te trachten te doen verdwijnen en als politicus ben ik door woeste zeeën gegaan en daar ik de manoevres van de heer Henriquez en zijn compagnons ken, Mijnheer de Voorzitter, spijt het me, dat ik niet aan zijn verzoek kan voldoen.

(Rede van de heer O.S. Henriquez, blz 1 - 40)

DE HEER O.S. HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, alles wat de heer Croes gesproken heeft staat op de tape, ik begrijp niet waarom hij er tegen is om de nota te overleggen.